

Interview
Steven Delva: “Een integrale benadering is gewoon gezond boerenverstand”

Lees op pagina 6 >

Interview
Christian Vermander: “De essentie van een tuin is rust en ruimte, groen en vreugde.”

Lees op pagina 10 >

How To
Snoeien, een kunst

Lees op pagina 18 >

How to
Hoe ziekten en plagen preventief bestrijden?

Lees op pagina 22 >

HERBISTOP®

DÉ OPLOSSING TEGEN ONKRUID EN MOS

ALLE OPPERVLAKKEN

PAD & TERRAS

- ✓ **GE**BRIJUKSKLARE en **GE**CONCENTREERDE formules
- ✓ Snel en doeltreffend resultaat
- ✓ Ook op verharde oppervlakken

STIHL

Een uitgave van
OOLA bv
Veldemeersdreef 3
9880 Aalter
+32 50 250 170
info@omicron-media.be

Hoofredacteur
Sam Paret

Redactie
Sam Paret, Jesse Van Daele,
Wendy Thijs, Peter Goegebeur

Vormgeving
Cirkeline Hallmans

Advertenties
Simon Ooghe
+32 50 250 170
simon@oola.be

Vertaling
Joalis bvba

Druk
Perka nv
Industrielaan 12
9990 Maldegem
+32 50 716 071

Doelgroepen
Tuinaannemers, tuin- en landschapsarchitecten, gemeentelijke diensten, schepenen groen en parken, boom- en plantenwekerijen, tuincentra en tuinspecialzaken, handelaren in tuinmachines, golfclubs & recreatie domeinen, aankopers grootdistributie tuin

Copyrights
Alle rechten voorbehouden. Dit tijdschrift is auteursrechtelijk beschermd: uit deze uitgave mag analoog of digitaal niets gereproduceerd, verspreid of meegedeeld worden zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Uitgever en auteurs verklaren dat dit magazine op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld; evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen gebaseerd op bedoelde informatie. Lezers worden met nadruk aangeraden deze informatie niet afzonderlijk te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

Hopen op een warme winter of toch maar niet?

Terwijl we de ene hittegolf na de andere beleven, verlangen we terug naar koude en regen. Er zijn tijden dat het net andersom was en we tevergeefs hoopten op een warme en droge zomer. We leven duidelijk in een nieuwe realiteit en daar moeten we ons tegen wapenen.

De berichten die ons bereiken zijn ronduit alarmerend. Uit Zwitsers onderzoek is gebleken dat tussen 1930 en 2016 ongeveer de helft van de gletsjers zijn verdwenen en dat daarna nog eens 12 procent is weggesmolten. Daardoor wordt de toevoer met smeltwater naar de stuwmeren grilliger en laat het net die stuwmeren zijn waar de Zwitserse elektriciteitsvoorziening voor 60 procent op leunt.

Het ziet er niet naar uit dat er snel verandering in komt, integendeel. De hitte zal steeds meer de norm worden. De vraag die we ons moeten stellen, is hoe we onze steden en omgeving voldoende verkoeling kunnen bieden. Het hitte-eilandeffect kan verstikkend zijn, dat ontvond ik deze zomer zelf op reis in Zuid-Frankrijk. Ik betrapte mezelf erop dat ik constant op zoek was naar schaduw en merkte het overduidelijke verschil in gevoelstemperatuur waar er verkoelende natuur of bomen waren.

De oproep van sommige landschapsarchitecten om alle groenzones in steden te verbinden tot echte klimaatassen, kan ik dan ook alleen maar toejuichen. Een voorbeeld daarvan en een pleidooi voor een integrale benadering van projecten waarbij groen en landschapsarchitectuur een wezenlijk onderdeel zijn van stedenbouw, komt in deze editie ruimschoots aan bod.

Maar het geldt niet alleen voor mensen, ook dieren zoeken soms vergeefs naar het airconditioningeffect van bomen in weides. In West-Vlaanderen boden ze landbouwers van 12 steden en gemeenten daarom de kans op een gratis weideboom voor hun vee in een campagne die de toepasselijke naam 'Airkoe' meekreeg. Voor herhaling en uitbreiding vatbaar, lijkt me.

Met de huidige energieprijzen die meerdere pannen tegelijkertijd uitswingen, ben je geneigd te hopen op een warme winter zodat we onze energiefacturen kunnen blijven betalen, maar uiteraard zou dat geen goed teken zijn voor onze inspanningen om de opwarming van de aarde beheersbaar te houden. Dan toch maar niet en een extra deken voorzien in de veronderstelling dat we die grote energieleveranciers die grote winsten boeken geen halt kunnen toeroepen? Ik ben geneigd te denken van wel.

Verkoelende groeten,
sam

STIHL CONNECTED BOX

DRAAG MAKKELIJK DE GEGEVENS VAN DE STIHL SMART CONNECTORS OVER NAAR DE STIHL CLOUD

De STIHL connected Box is een perfecte aanvulling op het bestaande STIHL connected systeem. De compacte en makkelijk te installeren box verzendt de gegevens van de STIHL Smart Connectors snel en betrouwbaar over het internet naar de STIHL Cloud. Dat kan zowel via een LAN-kabel of via mobiel internet, zonder dat daarvoor een smartphone of tablet nodig is. Ideaal voor wie een uitgebreid machinepark wil beheren.

MEER INFO OP **STIHL.BE**
OF BIJ EEN STIHL DEALER IN JE BUURTA
STIHL. STERK WERK

Een klimaatbestendige tuin ontwerpen met onze infiltratieoplossingen

ACO HOUSE & GARDEN

De trend naar duurzame, ecologische tuinen is ingezet. Ook bij ACO zijn we ons hiervan bewust.

Zo kan je nu al met onze infiltratieoplossingen regenwater ondergronds opvangen. In tijden van droogte kan het water langzaam aan de omgeving worden afgegeven. Bomen of planten kunnen op die manier zelf grondwater opzuigen.

Je tuin blijft aantrekkelijk voor mens en natuur, bovendien ga je niet meer sproeien met kostbaar drinkwater.

Heb je vragen of wens je meer info ?

Mail naar Karolien Vanoverveld, kv@aco.be of surf naar www.aco.be.

ACO. we care for water

Inhoud

Jaargang 23 - editie 96 - september 2022

"Een integrale benadering is gewoon gezond boerenverstand"

p.6

"De essentie van een tuin is rust en ruimte, groen en vreugde."

p.10

Irrigatiesystemen voor bomen

p.18

Hoe ziekten en plagen preventief bestrijden?

p.22

PPC POOLS
passionate pool constructors

Uw **solide partner** voor
kunststof zwembaden
op maat.

Bezoek ons op GREEN - 25 / 26 / 27 sept 2022
FLANDERS EXPO GENT – STAND NR 1249

PPC POOLS BV • WWW.PPCPOOLS.BE • INFO@PPCPOOLS.BE

COVER - COMPO Benelux

Het COMPO-assortiment biedt tal van doeltreffende en gebruiksvriendelijke oplossingen om onkruiden maar ook mossen tegen te gaan. Ontdek meer over het COMPO-assortiment in dit magazine op pagina 37.

- 6 **Interview**
"Een integrale benadering is gewoon gezond boerenverstand"
- 8 **Project**
Inspirerende projecten van DELVA
- 10 **Interview**
"De essentie van een tuin is rust en ruimte, groen en vreugde."
- 12 **Project**
Projecten van Christian Vermader onder de loep
- 14 **Project**
Little Island, New York
- 16 **Dossier**
Irrigatiesystemen voor bomen
- 17 **Vers Bloed**
"Als ik de oprit oprijd van een mooie tuin waar ik werk, voel ik me altijd trots."
- 18 **How To**
Snoeien, een kunst
- 22 **How To**
Hoe ziekten en plagen preventief bestrijden?
- 24 **Artikel**
Bijgebouwen: met of zonder vergunning?
- 26 **Project**
Wellnessen in eigen tuin

- 28 **Artikel**
Tuinwerken: hype of blijver?
- 30 **Partner Content**
Houten bijgebouwen op maat, kant-en-klaar geleverd
- 32 **Project**
De opbouw van een terras in natuursteen onder de loep
- 33 **Partner Content**
Klimaatvriendelijk ontwerpen van de tuin. Hoe pak je dat aan?
- 34 **Actua**
Vakbeurs Openbare Ruimte
Studiedag PCS
Gratis schaduwbomen voor graasweides
Nieuwe maatstaf voor biodiversiteit
1,2 miljoen euro steun voor strategische projecten
Pool is Cool genomineerd voor Europese publieke ruimteprijs
Natuurlijk waterzuiveringssysteem voor Oud-Berchem
- 37 **Partner Content**
Gazon herstellen na droogte
Doeltreffende oplossingen tegen onkruiden en mos
Gaan we in de toekomst een up-to-date machinepark leasen?
Waarom accumachines steeds populairder worden
Green, dé vakbeurs voor de private en publieke groensector
Toekomstbomen? Of bomen met een toekomst? Je vindt ze in ons nieuwe Bomenboek

“Een integrale benadering is gewoon gezond boerenverstand”

Landschapsarchitect Steven Delva is *a man on a mission*. De klimaatcrisis en alle uitdagingen vandie, vragen nu eenmaal om een integrale aanpak. Gedaan met hokjesdenken, landschapsarchitecten moeten de lead nemen. Dat doet hij al 14 jaar, en met succes. Zo werd de boerenzoon uit West-Vlaanderen vorig jaar nog verkozen tot architect van het jaar in Nederland. Faut le faire...

Tekst: Sam Paret – Foto's: DELVA

Nadat een vakjury vijf bureaus nomineert op basis van hun bijdrage aan de architectuur in Nederland, is het aan de collega's om hun stem uit te brengen. Dat net zij Delva als laureaat aanduiden, maakt de prijs voor jou nog specialer?

Steven Delva: “Het bewijst dat ze appreciëren wat wij proberen doen, namelijk groen en landschapsarchitectuur een wezenlijk onderdeel laten zijn van stedenbouw. Er heerst een enorme druk op de woningbouw en huizenmarkt waardoor de ruimte om groen te maken steeds kleiner wordt. We leven nu eenmaal in een kapitalistisch systeem en omwille van dat spel kan je in een hoekje zitten huilen of je kan het spel meespelen en hun doel vereenzelvigen met jouw doel. In Nederland gaat dat gelukkig iets makkelijker omdat je geen vergunning krijgt wanneer je bij gebiedsontwikkeling geen rekening houdt met groen, ecologie en biodiversiteit. Ook voor het behalen van certificaten zoals het duurzaamheidskeurmerk BREEAM kunnen wij een facilitator zijn voor steden, gemeenten en ontwikkelaars.”

Dat is een andere reden waarom jij zo goed gedijt in Nederland, namelijk omdat landschapsarchitecten vroeg in het proces worden betrokken en niet de rij sluiten zoals vaak het geval was in België?

“Om er dan wat groen rond te drapperen, inderdaad. Tegenwoordig gebeurt het vaak dat wij als eerste worden gecontacteerd om een globaal duurzaamheidsconcept te bepalen en dat wij dan op zoek gaan naar een geschikte architect en andere partners voor de uitvoering. Dat is bijna de omgekeerde wereld, maar zo moet het zijn. Het klimaat dwingt ons om een duurzame en integrale aanpak. En wie kent de natuur beter dan wij, landschapsarchitecten en tuinaannemers? Wij moeten het voortouw nemen

en elk project integraal benaderen. Met deze visie kunnen we bovendien meedenken aan het business model, meeschrijven aan plannen om te laten zien dat groen en landschap kostenreducerend kunnen zijn in plaats van kostenbepalend. Door verschillende opgaves over elkaar te leggen en onderling uitwisseling te creëren, krijg je winst. Dat klinkt simpel en dat is het ook. Alleen gebeurt het nog te weinig. Maar daarvoor moet je meer doen dan enkel je rol als landschapsarchitect vervullen. Als bureau onderzoeken wij telkens alle opgaves om daarna met een integraal voorstel te komen. Dat is niet de rol van een landschapsarchitect, het is onze verplichting. Om integraal te kunnen werken hebben we ons team van 25 personen ook zo samengesteld. Zo kunnen we én inspireren, én goede plannen maken én uitvoeren.”

Dat je niet langer in het vakje van landschapsarchitect alleen valt te stoppen, blijkt ook uit de prijs die je won. Een compliment voor jou, neem ik aan?

“Zeker. De Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur (NVTL) weet niet meer wat met ons aan te vangen. Als je dat nog eens architect van het jaar wordt en in het Financieel Dagblad verschijnt, zijn ze de draad helemaal kwijt (lacht). Maar wij vinden het prima. We volgen onze koers en denken daar nog in te kunnen groeien. Zeker met alle uitdagingen die het klimaat, de waterproblematiek en de biodiversiteit ons geven. Elk nieuw project is een testcase en een zoektocht om het nog beter te kunnen doen dan het vorige, nog meer natuur en groen te kunnen maken. Een leerrijker dan gelijk welk boek of studie, dat is bijna de niet aan ons besteed. Daar vul je bibliotheken mee, maar niemand die het leest. Niets is tastbaarder dan een project en dat proberen wij telkens op te schalen naar een groter geheel dat de acute vraagstukken behandelt.”

Heb je altijd zo naar landschapsarchitectuur gekeken?

“Zoals je weet ben ik een boerenzoon uit West-Vlaanderen. In die hoedanigheid ben ik altijd omringd geweest door natuur, maar ook door het economische model. Een landbouwer moet immers geld verdienen en is bij uitstek iemand die werkt met de systematiek van de natuur. Een goede bodemgesteldheid en gezonde vruchten die goed groeien, maken het verschil. Ik herinner me dat het goed kan waaien in de polders en dan lagen de tarwe-akkers er vaak plat bij. Met uitzondering van de planten van mijn vader. Hij wist hoe hij de bodem moest verzorgen, was voorzichtig met de meststoffen en wist welk ras hij moest kiezen. Goede kennis van de natuur levert je dus winst op. In die optiek ben ik nog steeds een boer, maar dan in stedelijk gebied.”

Om te groeien, trok je weg uit Vlaanderen. Waarom de keuze voor Nederland?

“Na drie jaar in Melle had ik niet het gevoel dat ik al voldoende baggage had. En de opties daarna waren ofwel verdwijnen in het ambtelijke apparaat of je een jeep en gereedschap aanschaffen om tuinen te gaan aanleggen. Ik wou een master in landschapsarchitectuur en dat kon toen enkel in Amsterdam of Kopenhagen. Ik trok naar Nederland omdat de opleiding daar gecombineerd wordt met vier dagen werken waardoor je meteen ervaring opdoet. Het fijne is dat ik in Vlaanderen opgeleid werd in de tuinkunst van Frankrijk en Zuid-Europa terwijl ik in Nederland inzicht kreeg in natuursystemen, hoe je dijken bouwt en hoe polders in elkaar steken.”

“Die twee werelden met elkaar verenigen, is wat ik doe met ons bureau. Integraliteit is de basis van succes en die aanpak was er al bij het eerste project. Dat zette meteen de toon van waar wij met DELVA voor staan.”

“

Het klimaat dwingt ons om een duurzame en integrale aanpak. En wie kent de natuur beter dan wij, landschapsarchitecten en tuinaannemers?

Steven Delva

Tuin- en landschapsarchitect

Wat was er zo bijzonder aan dat project?

“De Ceuveld in Amsterdam is een havengebied dat met vervuilde grond had te kampen. Men wou er economie creëren en een broedplaats voor creatievelingen. Alleen was traditionele huisvesting er niet mogelijk omdat je de grond niet mocht beroeren voor funderingen. Wij kwamen op het idee om oude woonboten te collecteren die mensen die een standplaats willen toch afvoeren. Daarop hebben we die verduurzaamd en op het land gezet. Daarnaast hebben we de grond met planten bezet die middels fyto remediatie de bodem kunnen zuiveren.”

“Die werden regelmatig geknipt en dienden als energie voor de vergistingsinstallatie. Verder installeerden we zonnepanelen en een waterzuiveringsinstallatie waardoor we volledig off-the-grid waren. Zo ontstond daar een gemeenschap en creativiteit waar vroeger niets was. Een plek voor zowel overjarige hippies als ontwikkelaars in stropdas. Dat project dat we bovendien zelf financierden, was het prototype van

een testcase. Het werd overal gepubliceerd, van in The New York Times tot in Japan. En dat terwijl wij in onze ogen niets meer hadden gedaan dan ons gezond boerenverstand gebruikt door diverse zaken te koppelen.”

“Toen wisten we dat we impact konden hebben. We hebben mensen aangesteld voor de grotere wijk en hebben een stedenbouwkundig plan opgesteld voor de gemeente waarbij 8000 extra woningen gerealiseerd konden worden in datzelfde havengebied. Op dezelfde manier, met gescheiden sanitatie en CO2-neutraal. En door onderwaterecologie kreeg het kanaal

water van zwembadkwaliteit. We voegen dus ecologie toe en tegelijkertijd creëren we ruimte om aan gebiedsontwikkeling te doen. Het één staat niet in de weg van het andere, integendeel.”

Jullie projecten concentreren zich vooral rond de lage landen. Een bewuste keuze?

“Jawel. Landschapsarchitectuur gaat voor mij over de natuur, de bodem, de planten maar ook over de mensen en het sociale aspect ervan. Je moet de context waar je werkt goed begrijpen. Met een kleine uitzondering in Londen of Duitsland, zal je ons om die reden voornamelijk

terugvinden in Vlaanderen en Nederland. Uiteraard kan je vereerd zijn dat je een ontwerp mag maken voor een spraakmakend project in China dat je dan vervolgens door iemand anders laat uitvoeren die de mensen en de planten ter plaatse niet kent, maar daar passen wij voor. Wij werken enkel en alleen in een context die we begrijpen.”

Dan moeten jullie vaak projecten weigeren, neem ik aan?

“Ik denk dat we wekelijks een tiental projecten weigeren. Het is ons niet om de schaal van een project te doen, maar

“

Landschapsarchitectuur gaat voor mij over de natuur, de bodem, de planten maar ook over de mensen en het sociale aspect ervan. Je moet de context waar je werkt goed begrijpen

Steven Delva

Tuin- en landschapsarchitect

Biografie

Steven Delva

Woonplaats

Amsterdam, Nederland

Award

Architect van het jaar 2021 met DELVA

Hobby's

Sporten

Tip voor studenten

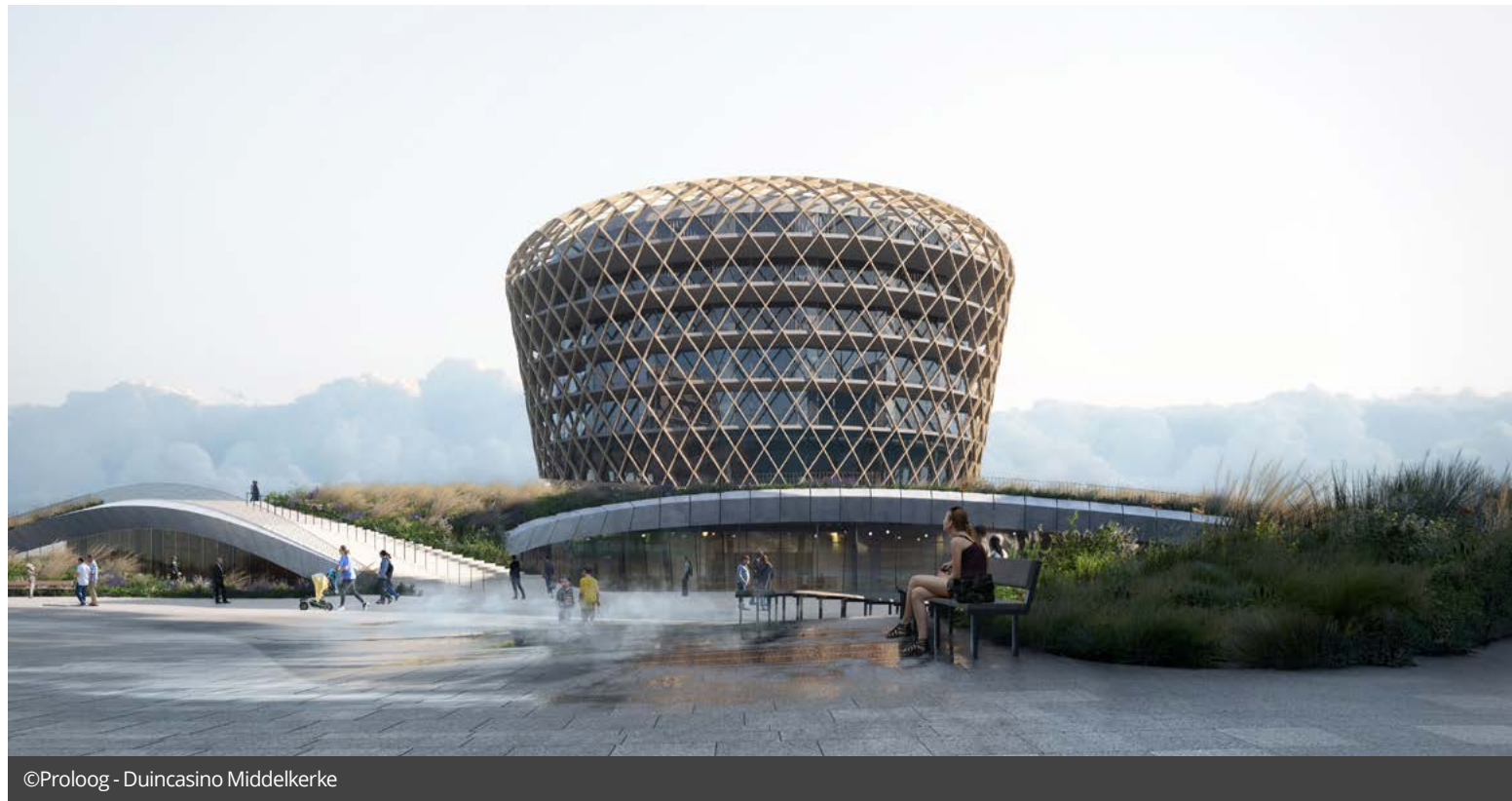
Hou de ambitie en de vrijheid vast in je dagdagelijks leven en in je praktijk

om de ambitie en het juiste team om die ambitie waar te maken. Er moet zowel een klik zijn met de gemeente, de ontwikkelaar als met de architect en er moet ruimte in het project zijn om ons ding te doen. Als we niet de vrijheid krijgen om een project integraal aan te pakken, beginnen we er niet meer aan. Eens je die weg bent ingeslagen, kan en wil je niet meer terug. Wij zijn ook van mening dat elk project op die manier aangevat moet worden. We hopen dat we via publicaties en het winnen van prijzen collega's daarvan kunnen overtuigen.”

“Liefst wereldwijd, want een integrale aanpak kan het klimaat zeker een handje helpen. En daarom hebben we alle landschapsarchitecten nodig die deze visie delen. Wij zien elke opgave alvast als een kans om de wereld een beetje beter te maken.”

Inspirerende projecten van DELVA

Tekst: Sam Paret – Foto's: DELVA

©Proloog - Duincasino Middelkerke

Casino Middelkerke, ondergrondse jackpot

Toen Middelkerke plannen had voor de bouw van een casino op de dijk, zorgde de magie van DELVA voor een win-win. Door het casino ondergronds te voorzien, is het binnenvallende daglicht geen spelbreker meer én is er meer kwalitatief landschap voor iedereen. Duurzaam en winstgevend, simpel toch?

Een beleefbaar duinlandschap. Niemand die denkt dat het de uitkomst is van een opdracht voor een nieuw casinogebouw, maar toch is het zo. DELVA integreerde het in een vernieuwd landschap dat de historische relatie van de badplaats met de zee herschrijft. Met oog voor een robuuste toekomst zag DELVA mogelijkheden om tegelijkertijd met de bouw ervan, ook te werken aan de waterveiligheid, de kwaliteit van de openbare ruimte, het autovrij maken van de zeedijk en het verbinden van het Epernayplein met de zee. Geen klassieke typologie van een casino dus, maar een veelzijdig project in een publiek duinlandschap waar spel en vertier, maar ook ontmoeting en cultuur samenkomen.

“Wij bekijken het altijd integraal: economisch, sociaal en duurzaam. Om dan zoveel mogelijk met elkaar te verzoenen en opgaves te combineren zodat het budget gerespecteerd kan blijven. In dit

©Proloog - Duincasino Middelkerke

geval konden we de noodzakelijke dijkverzwaring koppelen met een ondergrondse parkeergarage, met het maken van natuur en een hotel en met het economische model van een casino. Je wil immers geen daglicht zodat mensen langer blijven spelen, maar

anderzijds wil je ook geen blinde doos op de dijk posteren. Alles ondergronds voorzien, was de meest voor de hand liggende oplossing. In één en dezelfde beweging deden we dus meer dan de oorspronkelijke opdracht. We namen beleid en wensen van andere

overheden mee in dit project waardoor het niet alleen een genereuze oplossing is voor de klant en alle andere lagen van de maatschappij die van het duinlandschap kunnen blijven genieten, het bleek bovendien van alle inzendingen ook nog eens de goedkoopste.”

©WAX Architectural Visualizations - Strandeiland Het Oog

Strandeiland Het Oog, plan

Groenklimaatassen Gent

Strandeiland 'Het Oog', Amsterdam Een innovatief landschapspark voor de prijs van een afvoerbu

Dat integraliteit de basis is voor succes, bewees DELVA ook met dit project. Op een stuk gewonnen land uit het IJsselmeer, hielpen ze maar liefst 8000 woningen voor de stad Amsterdam realiseren. Maar vooral de creatie van een waterpark dat het vervuilde water helpt zuiveren, werkte kostenefficiënt. Meer ecologie, proper water en goedkoper dan de geplande kosten voor een afvoerbu

Centraal in het masterplan voor dit gebied stond uiteraard het open water en gebieden met moerasgrond waar je niet op kan bouwen. Oorspronkelijk had de stad het idee om een grote bak met water te maken, twee kades dus met daartussen het water. Dat vond DELVA dan weer geen goed idee. “Nee, omdat de waterkwaliteit achteruit zou gaan. Eén kade voor de boten is prima, de andere besloten we los te laten. In de plaats daarvan stelden wij één groot park voor met zowel een bovengronds als een ondergronds gedeelte. 23 hectare, waarvan een klein deel het restwater zuivert dat afkomstig is van het gescheiden sanitatiesysteem van de woonentiteiten. Dat restwater mag je niet lozen dus zag de gemeente aanvankelijk geen andere optie dan een lange buis te voorzien richting het kanaal. Met het geplande budget daarvan realiseerden wij een landschapspark van 23 hectare dat bovendien zorgt voor meer ecologie, groen, recreatie, CO2-opname en hittestressbestrijding.”

“

Hoe verder je van het centrum wegtrekt, hoe minder aandacht er wordt besteed aan de inrichting van de openbare ruimte. Terwijl de kracht van openbare ruimte en van landschap net is dat het een hefboom voor sociale cohesie kan zijn.”

Steven Delva
Tuin- en landschapsarchitect

Inspiratie: groenklimaatassen, Gent Groen, koelte en biodiversiteit naar de stad brengen

Zowel de stad als het landschap staan tegenwoordig enorm onder druk. Waar ze vroeger één integraal geheel vormden in dienst van de overleving van de mens, staan ze nu als contrasten tegenover elkaar. Via groenklimaatassen wil DELVA die verstoorde relatie terug herstellen.

Ook dat is een voorbeeld van het integraal denken. Bij groenklimaatassen werken publieke en private actoren immers samen aan een continue, beleefbare, groenblauwe stadsstructuur. Voor de stad Gent maakte DELVA een inspiratiedocument dat 8 groenklimaatassen in de stad wil ontwikkelen en realiseren. “Groenklimaatassen zijn lange, continue lijnen waar de zachte weggebruiker, groen, open water en onverharde ruimte primeren. Ze vertrekken uit het centrum en zijn verbonden met open landschappen aan de rand van de stad, de zogenaamde groenpolen. Ze vormen een nieuwe, herkenbare groene stadsstructuur die via bestaande landschappelijke structuren groen, koelte en biodiversiteit van het landschap naar de stad brengen, en mensen van de stad naar het landschap. De inrichting van die klimaatassen is overal gelijk en van kwaliteit, of het nu in de rand of in het hart van de stad is. Daar merk ik soms nog een verschil tussen Nederland en Vlaanderen. Hoe verder je van het centrum wegtrekt, hoe minder aandacht er wordt besteed aan de inrichting van de openbare ruimte. Terwijl de kracht van openbare ruimte en van landschap net is dat het een hefboom voor sociale cohesie kan zijn. Laat ons dat gebruiken.”

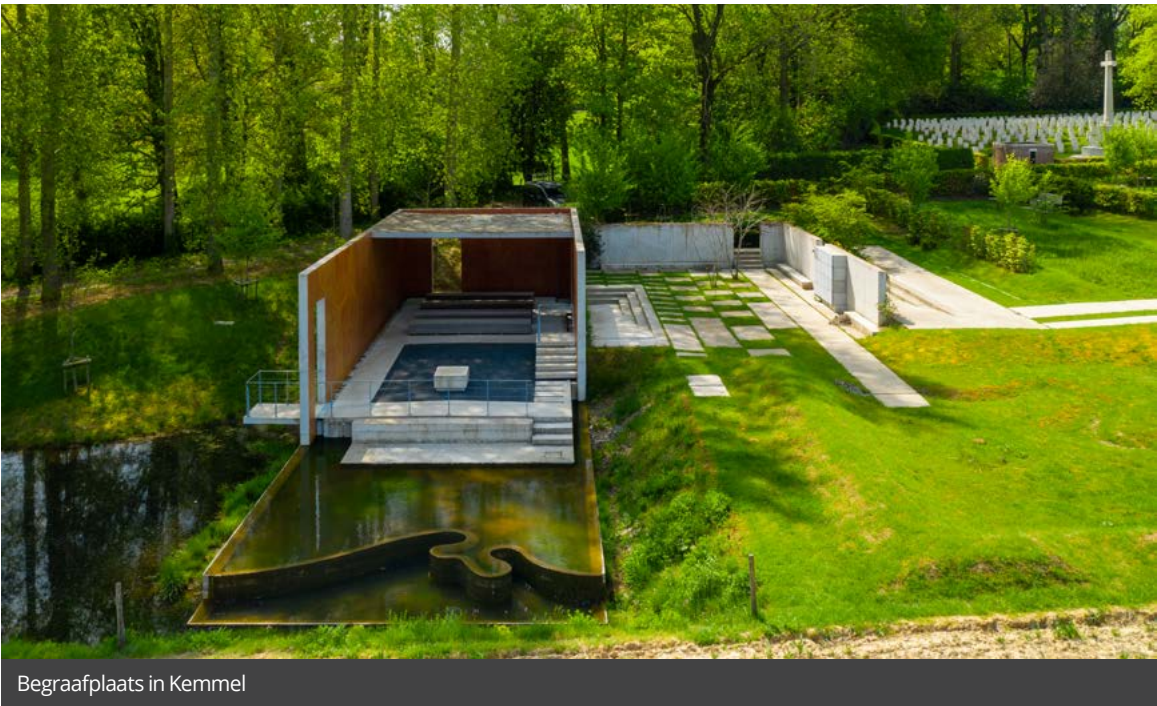
“De essentie van een tuin is rust en ruimte, groen en vreugde.”

Met het boek ‘Landschappen – Het onvoltooide’ laat landschapsarchitect Christian Vermander in zijn ziel kijken. Aan de hand van zijn oeuvre krijg je een blik op de geschiedenis én de toekomst van het organiseren van de buitenruimte. Zijn advies aan beleidsmakers daarbij is om elke (interieur)architect of landschapsarchitect dezelfde basis te geven. “Dan zal er veel meer onderling begrip en een betere communicatie zijn.”

Tekst: Sam Paret – Foto’s: Christian Vermander

Je was 9 jaar oud toen je van je ouders een deel van een te grote kippenren als tuintje kreeg om te experimenteren. “De afspraak was dat ik onder begeleiding van mijn moeder eerst haar gladioolknollen in de grond stak, maar verder kreeg ik de vrijheid om er ook mijn sleutelbloemen, pioenen en andere zaken te planten. De liefhebberij voor bomen, planten en bloemen heb ik dus altijd gehad. Toch was het een ongeluk die mij in mijn studententijd in die richting duwde. Tijdens mijn humaniora kreeg ik een zwaar fietsongeluk waardoor ik 6 maanden verloor. De grote achterstand deed mij het college van Menen inruilen voor de Tuinbouwschool van Roeselare. Voor een kunstrichting kreeg ik geen bijval van mijn ouders. En daar was het Jan Heyman, een begeisterende leerkracht die recent helaas overleed aan corona, die mij zodanig prikkelde dat ik overtuigd raakte om verder te studeren voor landschapsarchitect.”

Je ging naar Melle, maar ook daar bleef je blik op kunst en het buitenland gericht? “Klopt, in Melle had ik een leerkracht die eigenlijk meer een kunstenaar was. Met hem bezochten we veel galerijen en daar stak ik veel van op. Ik ambieerde een stage in Denemarken, maar kreeg geen toestemming van mijn ouders. Ik belandde net over de grens met Duitsland, in Düsseldorf bij het bureau Horst-Köhler, een studiebureau gespecialiseerd in beplanting. Eenmaal afgestudeerd in Melle, kreeg ik wel de vrijheid van mijn ouders en trok ik alsnog naar Denemarken. Vraag me niet waarom, maar die bestemming zat samen met Zuid-Afrika al sinds mijn twaalfde in mijn hoofd. De opleiding in Denemarken verloopt heel anders dan bij ons. Daar zit iedereen – architect, landschapsarchitect, interieurarchitect of ingenieur – de eerste drie jaar samen en pas daarna gaan ze zich specialiseren. Ik vind dat een goede benadering. Doordat iedereen dezelfde basis heeft, is er veel meer begrip. Je kan

daardoor beter met elkaar communiceren. Hier verloopt dat moeilijker omdat architecten eerder bouwtechnisch en bouwfysisch denken en wij eerder agrarisch en in natuurlijke processen. We hebben er dus alle baat bij om dat systeem ook hier te introduceren. Op mijn bescheiden manier heb ik dat gedaan in de architectuurschool in Gent en de studenten kennis van bomen bijgebracht.”

“Mijn leerkracht destijds die ook mijn baas is geweest, Sven Hansen, heeft me veel input gegeven. Door bepaalde structuren te tonen, heeft hij me veel bijgeleerd. Op een dag kwam hij aanzetten met een interessant project van de wereldberoemde Finse architect Alvar Aalto die een wedstrijd in Denemarken had gewonnen en waarvoor wij de groenaanleg zouden doen. Daarvoor was nauw overleg in Helsinki nodig. Ik stak meteen mijn hand op en werd samen met Claude Rosadoni uit Parijs uitgestuurd. Die ontmoeting met Alvar Aalto was voor mij een grote

De ontmoeting met Alvar Aalto in Helsinki was voor mij een grote openbaring. Mijn tijd en ervaringen in het buitenland hebben mij sowieso gevormd.

Christian Vermander
Tuin- en landschapsarchitect

openbaring. Mijn tijd en ervaringen in het buitenland hebben mij sowieso gevormd.”

Door een ongeval van Sven Hansen werden je studies onderbroken. Je keerde naar België terug en kreeg een aanbod van de universiteit van

Het is belangrijk om als ontwerper niet aan- maar afwezig te zijn. Wat mooi is, daar moet je niet aan raken.”

Christian Vermander
Tuin- en landschapsarchitect

Chris probeert als ontwerper afwezig te zijn

“Ik heb geleerd, door mijn tijd in Duitsland en Denemarken, me aan één idee te houden. Dat blijkt vaak de beste oplossing.”

Christian Vermander
Tuin- en landschapsarchitect

Brussel. Maar daar bleef je niet lang. Waarom precies? “Na een paar maanden besefte ik dat geld de belangrijkste drijfveer was en dat wou ik niet. Daarop besloot ik met het buro voor vrije ruimte een zelfstandige praktijk te beginnen. En toen ik de kans kreeg om dat te combineren met een job aan de Architectuurschool in Gent, ben ik van Brussel naar de Arteveldestad verhuisd. Door het laten opgaan van mijn bureau in OMGEVING en bepaalde projecten af te sluiten, en ook met plannen voor tentoonstellingen, duik je al eens in je archief. Op die manier is het idee voor het boek, dat ik samen met Paul Geerts schreef, eigenlijk ontstaan.”

Wat is het idee erachter? “Ik schrijf heel graag en heb 12 mensen rond mij verzameld met wie ik al samenwerkte in binnen- en buitenland om mee te schrijven. Van geografen en architecten tot tuin- en landschapsarchitecten, academici en ervaringsdeskundigen bij sectororganisaties. Mijn en hun visie over hoe het landschap de mens vormt en omgekeerd, zit gebundeld in boek 1 dat dan ook de toepasselijke titel ‘Words’ kreeg. In boek 2, ‘Works’, dienen projecten als inspiratie.”

Aan welke projecten hou je zelf speciale herinneringen over? “Ooit heb ik met drie andere landschapsarchitecten een project gedaan in Costa Rica. We hebben er een botanische tuin

aangelegd, maar daarnaast kochten we een terrein van 7 hectare aan voor ecotourisme waarop we met diverse speciale constructies, palencas, een duurzaam hotelconcept realiseerden. Er was eveneens een heel lange brug over de Sarapique rivier, ooit door de Amerikanen gebouwd, die van daaruit rechtstreeks naar het oerwoud leidde. Mensen die daar overnachten krijgen een bijzondere natuurbeliving met onder meer kolibries die vanuit het oerwoud rond hun hotelkamer cirkelen. Tijdens de realisatie van dit project ontdekten we zelfs oude Incagraven. Een project met een mooi verhaal dus en een avontuur dat me is bijgebleven.”

Je probeert in jouw projecten altijd ook enige vorm van ideevorming mee te geven. Mensen opvoeden over natuur, is dat jouw drijfveer? “Ik heb altijd lesgegeven, dus dat zal wel meespelen. Ik breng graag kennis over, dat heb ik van mijn ouders. Het is ook een vorm van nieuwsgierigheid, over wat de ander denkt of weet over iets. Op die manier heb ik zelf veel bijgeleerd. Het is zoals Goethe het formuleerde toen hij van een reis naar Italië terugkeerde. Hij zei dat indien hij alles moest teruggeven wat hij van zijn vrienden heeft gekregen, er niet veel meer zou overblijven. Hetzelfde geldt voor mij. Ik heb onderweg heel veel interessante contacten gehad en die

Ik heb geleerd, door mijn tijd in Duitsland en Denemarken, me aan één idee te houden. Dat blijkt vaak de beste oplossing.”

Christian Vermander
Tuin- en landschapsarchitect

tentakels probeer je verder te verspreiden. Door mijn ervaring in het buitenland weet ik nu dat ons vak hier ondergewaardeerd werd en daar heb ik, samen met mijn collega's, altijd iets aan willen doen.”

Wat bepaalt een tuin voor jou? “De genus loci, de oorsprong van die bepaalde plek. Vanuit zijn geschiedenis kom je tot de essentie en merk je wat mogelijk is en wat niet. Daarnaast is het belangrijk om als ontwerper niet aan- maar afwezig te zijn. Wat mooi is, daar moet je niet aan raken. Anders riskeer je het kapot te maken en dat gebeurt in mijn ogen te vaak. De landschapsarchitecten van vroeger waren de boeren en de kasteelheren, zij vormden het landschap en deden dat met verve. Kijk maar naar de krekren rondom Sint-Laureins of het landschap in Bachten de Kupe in de Westhoek, ‘le plat pays’ dat Jacques Brel zo mooi bezingt. Waar ze wel in overdreven, is het uitsluitend planten van populieren langs hun dreven en wegen. Dat kon beter, je moet niet overdrijven. Maar de fout die we zeker niet mogen maken, is terugkeren naar vroeger. Ik wil bijvoorbeeld geen ecologische nostalgie, maar menselijke ecologie. Met een mooi evenwicht tussen nonchalance en design. En dan bedoel ik niet zoals sommigen om alles zomaar te laten groeien en niet meer in te grijpen. Neen, je zet bepaalde lijnen uit, maar laat de natuur wel de wet dicteren. Hier in mijn

Biografie
Christian Vermander

Functie
Tuin- en Landschapsarchitect

Favoriete boom of plant
Juglans regia (walnoot)

Favoriet openbaar groen België en/of buitenland
Duitse soldatenbegraafplaats in Vladslø (Diksmuide) en als gebouw de Abdij Sint-Benedictusberg in Vaals of Ryoanji Temple in Kyoto

Top of bucketlist
Sydney Opera House in Australië bezoeken en de Machu Picchu in Peru

Tip voor studenten
Professioneel bezig zijn met planten in de ruimte

Vul aan
De natuur ... is sprezzatura

stadstuinje zie ik overdag diverse vogels en 's avonds enkele vleermuizen cirkelen. Op een elzenstruik die spontaan op de kaaimuur is gegroeid, heb ik zelfs al een ijsvogel gezien. Het is ongelooflijk wat er in de stad kan gebeuren, als je maar denkt aan ecologische waarden en enerzijds niet overdreven ontwerpt en anderzijds niet overdreven loslaat. In het Italiaans hebben ze daar een mooi woord voor, ‘sprezzatura’. Het is een term uit de Renaissance die ‘bestudeerde wanorde’ betekent. Dat is bij het ontwerpen van tuinen en landschappen tevens een dialoog waarbij de aangeplante beplanting en de spontane vegetatie zich met een zekere ‘achteloosheid’ vermengen.”

Welke boodschap heb je voor jonge collega's? “Ik zie veel jonge mensen een tuin overspoelen. Ze voorzien te veel. Dat is ook normaal, want ze hebben veel ideeën en willen die graag allemaal realiseren. Ik heb geleerd, door mijn tijd in Duitsland en Denemarken, me aan één idee te houden. Dat blijkt vaak de beste oplossing. Dan ga je immers naar de essentie van een tuin en verval je minder in te veel vormen en kunstmatigheden. En de essentie van een tuin is rust en ruimte, groen en vreugde.”

Het boek *Landschappen – Het Onvoltooide* werd uitgegeven bij Vanden Broele.

Landschappen.vandenbroele.be

Projecten van Christian Vermander onder de loep

De visie van landschapsarchitect Christian Vermander waarbij het landschap de mens vormt en omgekeerd, komt ook tot uiting in zijn werk. Samen met Christian selecteerden we een aantal projecten uit zijn boek die dat illustreren en die voor hem een speciale betekenis hebben.

Tekst: Sam Paret – Foto's: Christian Vermander/OMGEVING

De Porre, Gentbrugge 'Oude fabrieksmuren als rechte lijnige restanten versus nieuwe kronkelende paden en losse beplanting'

De Porre is een voormalige spinnerij en weverij in de wijk Moscou-Vogelhoek in Gentbrugge. De fabriek sloot de deuren in 1980. Het stadsontwikkelingsbedrijf SoGent kreeg de opdracht deze industriële site om te vormen tot een wijkpark met de uitbreiding van basisschool De Sportschool en een nieuw wijkcentrum in de oude loods van de spinnerij.

Door een aantal karaktervolle elementen en bestaande constructies te bewaren wordt de historie van de plek zichtbaar. Zo werd de oude stoftoren behouden als een herkenningspunt en een doorgang van woon- naar parkgedeelte. Als meest markante restant van het verleden fungeert de koeltoren die als oriëntatiepunt 's nachts wordt verlicht. Tegenover de zware, solide betonconstructie van de koeltoren werd rond de stoomturbine een lichte glasconstructie geplaatst. Het paviljoen wordt van binnenuit verlicht en is als een artefact in de natuur geplaatst. Het

bestaande koelwaterbekken werd als zuiveringsvijver heraangelegd, met staplaten over het water. Van daaruit kan het water overlopen naar een ondiepe speelvijver die bij een teveel aan water uitmondt in een wadi. Het orthogonale patroon van de oude textielfabriek vormt de structuur voor de aanleg van het park.

"Een mooi voorbeeld van 'sprezzatura', bestudeerde wanorde. Een project waarbij we een oude textielfabriek hebben afgebroken en er een park voor de wijk van hebben gemaakt, maar niet

zonder restanten te laten staan die verwijzen naar het verleden. Daarbij hebben we ook de stenen van het in 1965 afgebroken Volkshuis van Viktor Horta heringezet als stapelmuur in het nieuwe wijkpark."

Verstraete, Rumbeke 'Een metafoor van het oorspronkelijke landschap'

De tuin situeert zich in het drassige gedeelte van het dorpscentrum op enkele stappen van de dorpskerk. De oude omwalling werd een veertigtal jaren geleden gedempt. Woon- en

werkactiviteiten hebben het gehele gebied herschikt. De meubeldesignzaal, ontworpen door architecten Klaas Goris en Ralf Coussée, werd een overgroot gebouw dat zich deels situeert in de verdwenen gracht. Achtergelegen kantoren worden nu omgevormd als expositieruimte.

Het uitgangspunt was een gedeelte van de vroegere omwalling terug voelbaar en zichtbaar te maken door op dezelfde plaats een zwembad en een vis- en plantenvijver met aansluitende wadi te maken. Weliswaar niet meer als gracht maar als een spiegelend watervlak, net onder de huiskamer. Rondom rond werden deels verzonken paden in gebakken kleiklinker en/of grind aangelegd. Het eveneens verzonken terras werd in hout of in metalen roosters uitgewerkt. Wandelen onder het waterniveau en rakelings kijken over het water vlak brengt de waterspiegel en wat erin leeft, visueel dichterbij...

"Het is een grond met een rijke geschiedenis waarbij we de oorspronkelijke omwallingen bewust mee hebben genomen in het ontwerp en er een hedendaagse invulling aan hebben gegeven."

Tuin P. Guenter, Sint-Martens-Latem 'Als uitgeworpen speelkaarten worden boomeilanden, uitgesneden in waterspiegels'

De tuin ligt in de vroegere meersen langs de Leie in Sint-Martens-Latem. Het niveauverschil op het sterk afhellend terrein wordt opgevangen door een aantal scherp afgetijde grasbermen, waardoor een opeenvolging van terrassen ontstaat.

In het drassige gebied onderaan het L-vormige perceel groeide een spontaan opgeschoten elzenbosje. Christian en zijn team hebben in dat gebied twee grote vijvers gemaakt als een soort 'verdrongen waterland' dat herinnert aan

het weerspiegelende watervlak van de Leie dat je vanuit de tuin niet kan zien. Het waterniveau van de achterste vijver is afhankelijk van de natuurlijke waterstand. De bestaande bomen staan op eilandjes die als speelkaarten in het water zijn uitgeworpen en zijn beplant met kruidachtige schaduw- en moerasplanten. De opgeschoten elzen zorgen voor een intrigerend licht- en schaduwspel en benadrukken de verticaliteit tegenover het watervlak. Na de watertuin volgt nog een veldbloementuin, een binnentuin bij het zwembad en de woning en de voortuin met een inkomplein van waaruit je zicht hebt op de Latemse golf. Een tuin dus als overgang van de lage drassige Leieoever naar het golvend stuifzand-heuvel landschap. Het plaatselijke landschap in een notendop.

"Hier vormde het drassige terrein bij de Leie achteraan de tuin de grootste uitdaging. De Elzenbomen lieten we staan en maakten er eilanden van die als uitgesmeten kaarten in het landschap zijn gepositioneerd. Voor de rest krijgt het water de hoofdrol, via verschillende terrassen die het niveauverschil met de woning helpen opvangen, wordt het water daarheen geleid. Een lange houten passerelle verbindt de woning met de rest van de tuin en mondt uit in een terras op het laagst gelegen drassige terrein. Dat bevindt zich in de zomer net boven de waterspiegel en in de winter er net onder. In die periode is het niet toegankelijk. Het is de natuur die dicteert wanneer dat terug wel het geval is."

Plantentuin Meise 'De geschiedenis van de roos verbeeld'

Uitgangspunt bij het ontwerp van de Rozentuin was de vraag hoe je de bezoekers kan laten kennismaken met de nieuwste wetenschappelijke inzichten over de ontstaansgeschiedenis en de evolutie van de roos en hen tegelijk in vervoering kan brengen door de intrinsieke schoonheid van de roos.

Tuin Guenter, Sint-Martens-Latem

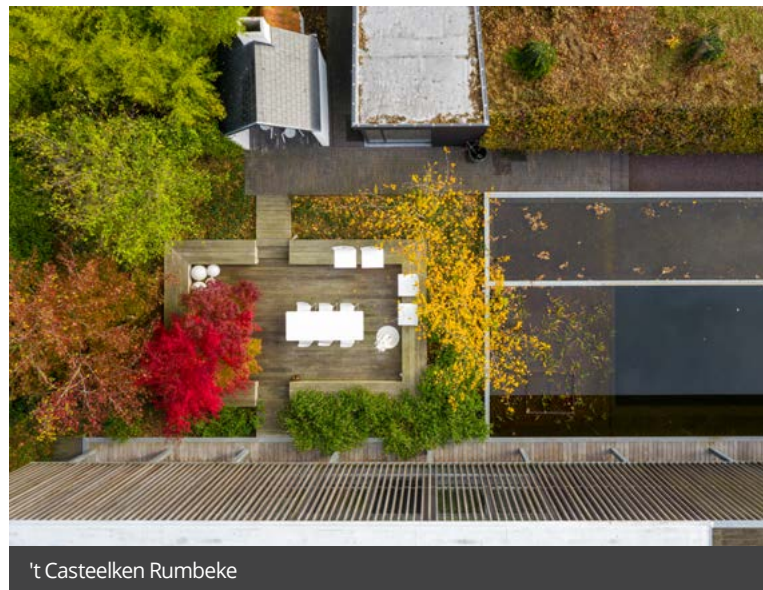
Rozen bestaan al zowat 50 miljoen jaar. We weten uit DNA-onderzoek dat bijna alle huidige wilde rozen afstammen van de woestijnrozen uit Azië. Een tak daarvan verspreidde zich over Europa, een andere tak over Amerika. Beide takken zijn voorgesteld als twee naast elkaar liggende spiraalvormige paden die vanuit het hart van de tuin vertrekken. Op die manier kunnen de bezoekers de geschiedenis van de roos volgen en krijgen ze een beeld van de verwantschappen tussen de verschillende rozen. Van de woestijnrozen over de wilde Chinese rozen naar enerzijds de Europese rozen en anderzijds de Amerikaanse. De rozen zijn aangeplant in perken in de vorm van rozenblaadjes. Ook de cirkelvorm van de tuin verwijst naar de morfologie van de bloem. Voor

de klimrozen ontwierpen Christian en zijn team een hedendaagse espalier en pergola in gevlochten betonijzer.

"Wat is de essentie van een tuin? Daar zoek je een antwoord op. Bij de Rozentuin in Meise hebben we ons daarom eerst de vraag gesteld waar de rozen vandaan komen. Dat onderzoek hebben we gevoerd samen met de mensen van de Plantentuin. De vorm van de bloem is via twee in elkaar draaiende spiralen – gelijkaardig aan ons embleem van buro voor vrije ruimte – ook in het ontwerp meegenomen. Een tunnel leidt vervolgens naar een heuvel waar de hybride roos zichtbaar is. Zo ga je ook letterlijk van de origine naar de beleving van vandaag en onderweg krijg je een overzicht van alle rozen."

Sprezzatura in de Porre, Gentbrugge

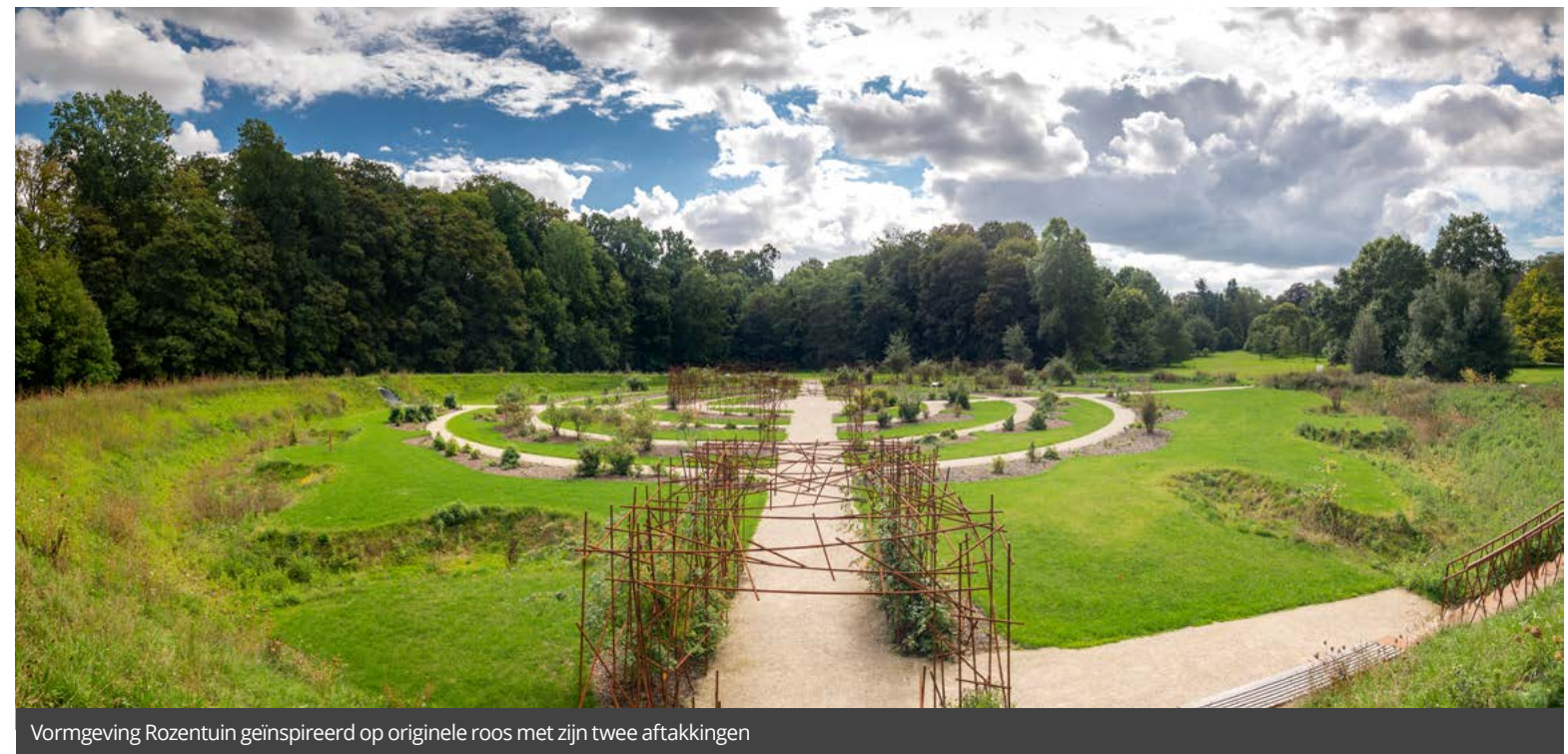
't Casteelken Rumbeke

Restanten in de Porre, Genbrugge

Oude omwallingen terug zichtbaar in tuin Rumbeke

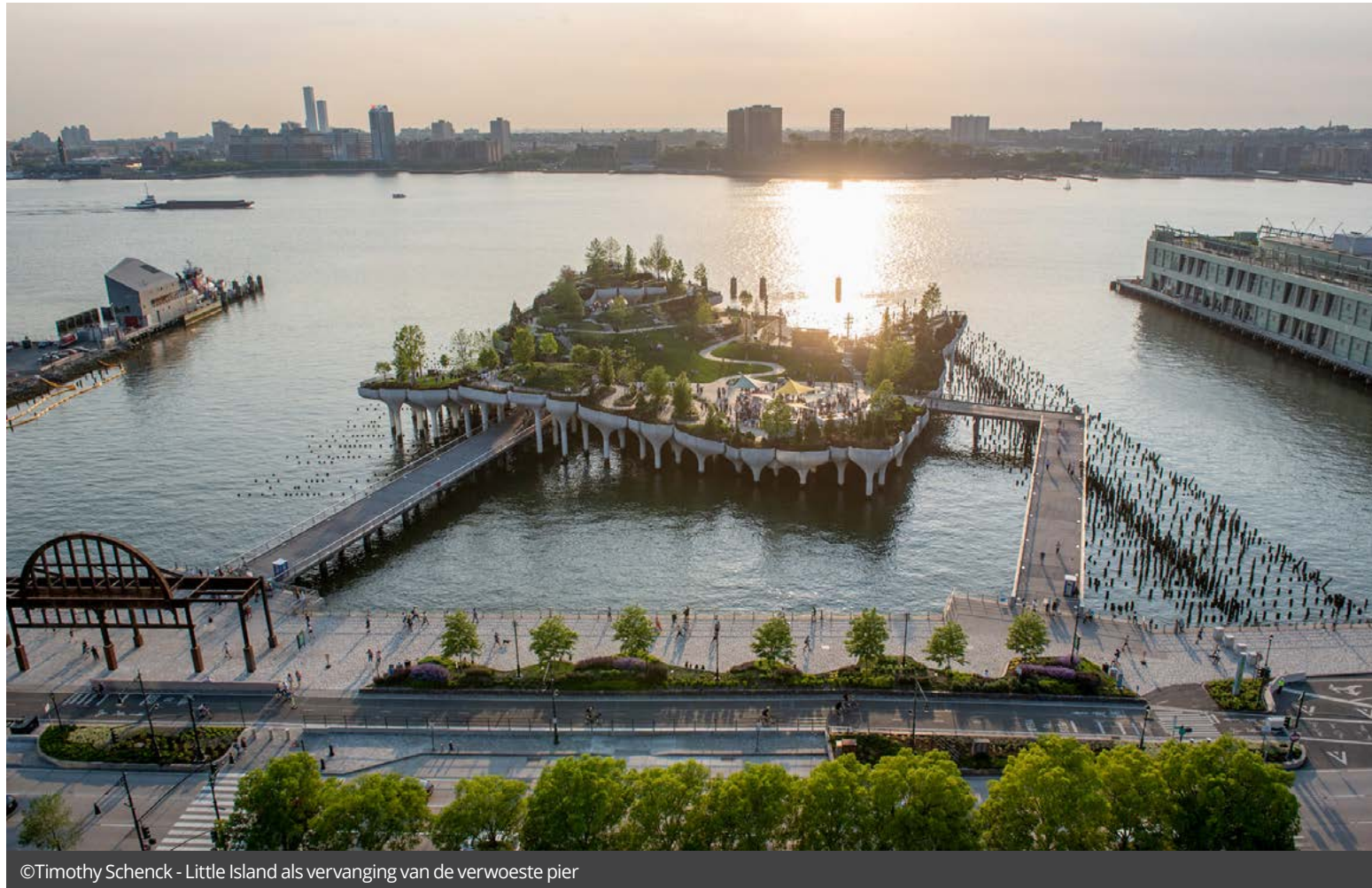

Vormgeving Rozentuin geïnspireerd op originele roos met zijn twee aftakkingen

Little Island, New York

In 2012 richtte orkaan Sandy een ware ravage aan. Ook New York kreeg het hard te verduren. Onder meer Pier 55 over de Hudson-rivier was volledig verwoest. Om die in de toekomst bestand te maken tegen klimaatverandering, besloten ze die te verhogen en er een verhoogd parklandschap van 2,4 hectare aan te koppelen.

Tekst: Sam Paret - Foto's: MNLA

©Timothy Schenck - Little Island als vervanging van de verwoeste pier

Weerbaarheid

Toen orkaan Sandy in de nacht van 29 en 30 oktober 2012 over het land raasde, zette ze grote delen van New York in het donker en veroorzaakte ze voor miljarden dollars aan schade. President Obama riep New York zelfs uit tot rampgebied. Maar net zoals na eerdere cyclonen, stormen en orkanen toonde de bevolking haar weerbaarheid. 'Resilience' werd ook het thema van het concept dat bedacht werd om de oude en verwoeste Pier 55 te vervangen. Voor Little Island – ontworpen als een drijvend blad in het water – werkte ontwerper Thomas Heatherwick samen met landschapsarchitect Signe Nielsen van MNLA. "Om in de toekomst gewapend te zijn tegen klimaatverandering en overstromingen, werd al snel besloten om de nieuwe pier te verhogen. Een tweede idee in het concept was om van de traditionele rechthoek een vierkant te maken. Op die manier konden makkelijker diverse ruimtes voor voorstellingen worden

gecreëerd. De topografie met zijn golvende contouren vloeide ook voort uit de wens om van het park een interessante beleving te maken. Zo wordt de topografie hier en daar ingezet als screen, om zowel akoestisch als visueel te bufferen."

Bijzondere topografie uitspelen

Om dit verhoogde landschapspark mogelijk te maken, is gebruikgemaakt van een raster van 132 betonnen palen die het niveauverschil van 3 meter tussen de kade en het hoogste punt mee helpen overbruggen. Deze bijzondere topografie werd door de landschapsarchitect ook ten volle benut. "De hoogste bomen plaatsten we op die heuvels om de illusie van een nog hogere wand te creëren. Door die opgetrokken hoeken ontstaat daar een soort van microklimaat dat versterkt wordt door de beplanting die aangepast is aan het klimaat van New York. Aan de noordzijde kozen we voor groenblijvende bomen en hagen om de

wind en de minder aantrekkelijke zichten en de snelweg te blokkeren. Anderzijds worden de fantastische zichten helemaal uitgespeeld wanneer je langs de verschillende meanderende paden en trappen wandelt. Dat gebeurt zowel richting het rijke palet aan planten als richting de spectaculaire beelden van de stad en de haven."

Botanische tuin

Little Island is een maritieme botanische tuin die bestaat uit 35 soorten bomen, 65 soorten struiken en 290 variëteiten aan grassen, vaste planten, bloembollen en wijnstokken. De meeste zijn geselecteerd omwille van hun geur en kleur en aantrekkelijkheid voor vogels en bestuivers. "Verder hebben we ingezet op het beleven van de seizoenen en het proberen verleggen van de grenzen van de natuurlijke bloei. Doorgaans is er tussen december en begin maart geen enkele bloei, maar om ook in de winter kleur, structuur en beleving te hebben, legden

In de VS mag je geen land winnen op het water, maar hier kon het wel omdat het de door orkaan Sandy verwoeste pier verving en exact dezelfde oppervlakte heeft."

Signe Nielsen
Landschapsarchitect bij MNLA

©Timothy Schenck - De bijzondere topografie

©Timothy Schenck - Ontsnappen aan de drukte van de stad

©Timothy Schenck - Het amfitheater in het park

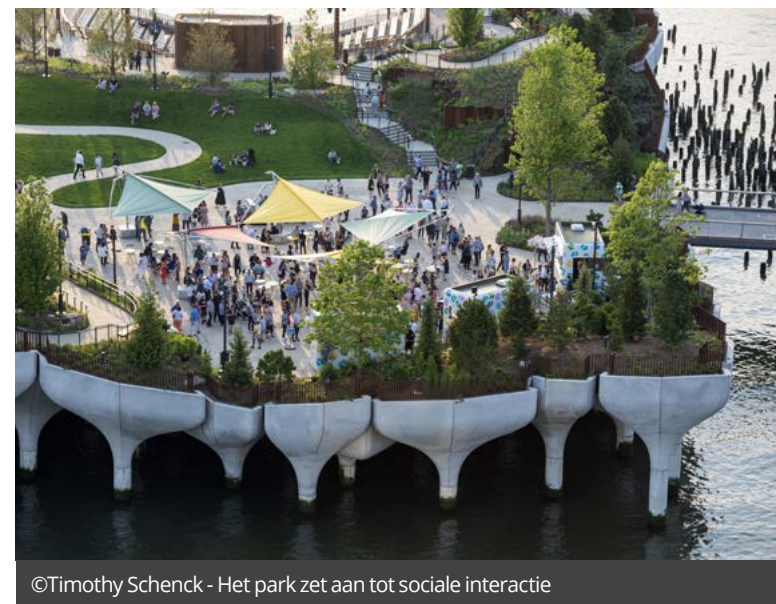
©Timothy Schenck - 2 L-vormige voetgangersbruggen leiden naar het park

Little Island is een maritieme botanische tuin die bestaat uit 35 soorten bomen, 65 soorten struiken en 290 variëteiten aan grassen, vaste planten, bloembollen en wijnstokken."

Signe Nielsen
Landschapsarchitect bij MNLA

©Timothy Schenck - Het park zet aan tot sociale interactie

we de focus op fruit en bessen, op groenblijvende structuren en droge grassen. Van halverwege maart tot een stuk in november staan er verder altijd minstens tien verschillende soorten bloemen, struiken, planten en bomen in bloei en dat zorgt voor een natuurspektakel. Daardoor biedt het park de bezoeker een oase naast de drukke stad waar ze kunnen spelen, ontspannen, verbeelden, leren en in contact treden met de natuur. Dat was ook de reden waarom de opdrachtgever voor ons koos. Hij werd echt verliefd op dat landschap en besloot daarom het onderhoud zelf te financieren en in privéhanden te stoppen. Dat liet ons dan weer toe om erg in de diepte te werken en een ingenieus en ingewikkeld landschap samen te stellen."

Waterkanten terugvorderen

Dit project dat nieuwe publieke ruimte creëert op het water, is nog om een andere reden bijzonder. In vele grote steden in de wereld zie je immers een tendens in het terugvorderen van hun waterkanten. "Of het nu gaat om een zee, oceaan, meer of rivier, het gebruik van waterwegen voor transport en industrie is er altijd geweest. Nu dat stilaan afneemt, krijgen we de kans om die waterkanten in te zetten als publieke ruimte. In de VS mag je geen land winnen

op het water, maar hier was het wel mogelijk omdat het ter vervanging was van de oude pier en exact dezelfde oppervlakte heeft. Misschien kan dit park, waar er altijd behoefte aan is en tegenwoordig nog meer door de klimaatopwarming, als inspiratie dienen. Steden als New York en Parijs zijn heel dicht, je vindt er dus moeilijk vrije ruimte om als park in te vullen. Maar de pandemie heeft ons geleerd dat er nood aan is. Dan moet je kijken in de richting van dubbel gebruik van bestaande gebouwen, bovenop parkeergarages of andere gebouwen dus. Of je moet de ruimte herdenken die je nu aan auto's geeft waardoor je groene corridors kunt creëren. Dat zal ook het hitte-eilandeffect helpen tegengaan. Te beginnen met buurten die historisch achtergesteld zijn en minder publieke infrastructuur kennen. Groene ruimtes zijn immers goed voor de mentale gezondheid, het sociaal welzijn, community building, opvang van water, ... Het zou getuigen van nalatendheid om daar geen gebruik van te maken."

www.mnlandscape.com

Irrigatiesystemen voor bomen

Tijdens de steeds vaker voorkomende droogteperiodes hebben heel wat groenaanplanten en jonge bomen watertekort. Water geven is dan ook noodzakelijk voor het behoud van de aanplant. Er zijn verschillende manieren om bomen te bewateren, de meest gebruikte methodes worden hier besproken en de resultaten van een demonstratieve bomenaanplant met verschillende irrigatiesystemen worden toegelicht.

Tekst: Eva Reybroeck en Jesse Tavernier – Foto's: Proefcentrum voor Sierteelt

Natuurlijke gietrand

Een natuurlijke gietrand bestaat uit een aarden walletje van 15 tot 30 cm hoog. De diameter van een natuurlijke gietrand is afhankelijk van de gebruikte kluitgrootte. Optimaal wordt een gietrand minstens even groot aangelegd als de kluitgrootte. Een natuurlijke gietrand maak je gemakkelijk zelf met een schop, zorg voor een hoogte van ongeveer 15 à 30 cm en aard de wandjes goed aan om ze zo veel mogelijk tegen erosie te beschermen.

Zowel natuurlijke als kunststof gietranden zorgen ervoor dat het water, na een watergift of regenbui, bij de boom en kluit blijft en niet bovengronds kan aflopen.

Het grote voordeel van een natuurlijke gietrand t.o.v. een kunststof gietrand is dat het kosteloos is. Het nadeel is echter dat een natuurlijke gietrand uit elkaar valt bij bv. regen en daardoor zijn functie verliest.

Kunststof gietranden hebben een langere levensduur en beschermen de boom ook tegen maaischade, maar zijn wel een extra kostenpost in het bestek en moeten verwijderd worden na een bepaalde tijd.

Kunststof gietrand

Kunststof gietranden worden meestal gemaakt uit HDPE, LDPE, PE of biologische polymeren. Deze laatste zijn volledig biologisch afbreekbaar. De gietranden zijn in tal van diktes en verschillende kleuren beschikbaar. Net als bij de natuurlijke gietranden is de diameter afhankelijk van de gebruikte kluitmaat, gebruik ongeveer dezelfde diameter als de kluit.

Bij de installatie is het belangrijk om de gietrand minimum 10 cm onder het maaiveld te plaatsen en ervoor te zorgen dat deze minimum 20 cm boven het maaiveld uitsteekt.

Drainagebuizen

Drainagebuizen kan men bij een nieuwe bomenaanplant voor twee zaken gebruiken: enerzijds als verluchting (onder de kluit geïnstalleerd) en anderzijds als irrigatiebuis (boven de kluit geïnstalleerd). Om beide functies te combineren en als compromis, wordt de drainagebuis vaak

net boven het breedste punt van de kluit geïnstalleerd. Eén uiteinde van de buis wordt boven de grond geplaatst, als toevoer voor het irrigatiewater. Het andere uiteinde moet je afsluiten met een stop of een plastic zak en plakband zodat het irrigatiewater niet wegloopt, maar de kans krijgt om langzaam in de bodem te infiltreren.

Het grote voordeel van drainagebuizen is dat het water na een watergift rechtstreeks in de wortelzone terechtkomt. De nadelen zijn wel dat dit extra kostenposten zijn, ze vragen extra installatietijd, zijn verstoppingsgevoelig en ze moeten ook handmatig gevuld worden. Het volume van een drainagebuis is ook kleiner dan het standaard volume dat meestal gegeven wordt bij een gietbeurt.

Er bestaan zowel biologisch afbreekbare als niet-biologisch afbreekbare varianten. Deze laatste moeten verwijderd worden na enkele jaren.

Waterzak

Waterzakken zijn grote druppelzakken van 75 liter die rondom de stam van nieuwe of jonge aanplanten worden geïnstalleerd. Dit kan zeer eenvoudig rondom de stam of steunpalen via het ritssysteem. Je kan ook twee zakken aan elkaar ritsen tot een volume van 150 liter. De waterzakken druppelen in 6 tot 10 uur na een gietbeurt leeg rondom de stam van de boom. Zo infiltreert het water geleidelijk in de kluit en blijft de kluit langer vochtig. De nadelen van waterzakken zijn dat deze gevoelig zijn voor vandalisme en diefstal. Ze moeten ook handmatig gevuld worden. Soms is er een aangepaste lans nodig door de smalle vulopening van de zakken. Bij gebruik van aanbindtouwen om de boom te verankeren, kunnen de zakken in de weg hangen. Maak in dit geval gebruik van de lage variant van de zakken.

Druppelirrigatie

Indien je over een stabiele watertoevoer beschikt bij je aanplant (leidingwater, grondwater of een regenput met pomp), kan je ook gebruikmaken van vaste irrigatie, zoals druppelirrigatie.

Druppelirrigatie kan je opdelen in 2 grote groepen, het grootste verschil tussen beide is hun duurzaamheid.

De ronde kunststof druppelleidingen, die van oudsher bekend zijn, zijn dikwandig en kunnen bij gebruik van proper water jarenlang meegaan. Er zijn types op de markt met drukgecompenseerde openingen, zodat elk druppelgaatje exact evenveel water druppelt. De modernere driptapes zijn gemaakt van een zeer dunne laag kunststof en kunnen doorgaans maar één groeiseizoen gebruikt worden. Ze zijn goedkoper in aankoop, maar een pak brozer en bijgevolg meer lekgevoelig.

De voordelen van druppelirrigatie zijn dat dit tijdbesparend is (geen handeling nodig voor watergift) en dat er ook mogelijkheid is tot fertigatie. De nadelen zijn de hoge installatiekosten, de vereiste van een stabiele watertoevoer en kans op lekkages en verstoppingen.

De proef op de som genomen

In samenwerking met het Agentschap Wegen en Verkeer en met Aannemingen Anrob werden in het najaar 2020 een aantal demonstraties met bomen aangeplant. Langs de N41 in Hamme werden bij de aanplant van Quercus robur en Salix alba verschillende irrigatietechnieken

	Diktegroei (mm)	Score bladverkleuring (-)	Bodemvochtgehalte (%)
Controle	4,95	2,1	12,3
Natuurlijke gietrand	5,83	2,8	17,7
Kunststof gietrand	6,36	1,0	15,5
Drainagebuis	5,35	2,1	15,5
Waterzak	8,63	1,3	14,9

Onderzoek met steun van de Vlaamse Overheid, het Agentschap Innoveren & Ondernemen, de Europese Unie, de Provincie Oost-Vlaanderen, Boerenbond en AVBS, dé sierteelt- en groenfederatie.

Natuurlijke gietrand

gedemonstreerd: het gebruik van een natuurlijke gietrand, kunststof gietrand, waterzak of drainagebuis. Deze werden vergeleken met bomen zonder gietrand. De bomen worden verder opgevolgd door PCS: de groei, het vochtgehalte in de bodem en de bladverkleuring in de herfst worden hierbij bekeken (zie tabel).

Bij alle irrigatietechnieken zien we een grotere diktegroei van de bomen na één jaar en hogere bodemvochtgehalten in vergelijking met de controle. De meest positieve effecten zien we bij het gebruik van de kunststof gietrand en de waterzak.

“Als ik de oprit oprijd van een mooie tuin waar ik werk, voel ik me altijd trots.”

Als vakkrant voor de groenprofessional houden we graag de vinger aan de pols bij wat er leeft in onze sector. Met de rubriek Vers Bloed richten we ons daarbij specifiek tot de starters. Zij zijn tenslotte de toekomst. In deze editie laten we Julien Simoens aan het woord. Al tijdens zijn studies startte hij zijn eigen bedrijf in tuinaanleg en -onderhoud op. Hij is nu een jaar als zelfstandige aan de slag.

Tekst: Sam Paret – Foto's: Julien Simoens

Vertel eens, hoe ben je in dit vak beland en waarom wilde je zo graag zelfstandige worden?

“Toen ik klein was, droomde ik ervan om net als mijn vader schrijnwerker te worden. Ik ging regelmatig met hem mee, maar na verloop van tijd evolueerde hij met Concept-projecten steeds meer naar interieur opdrachten. Die zijn zo detaillistisch en vergen een dermate zorgzame aanpak – als je eens hapert met een stuk mag je opnieuw beginnen – dat ik me na een tijdje begon te ergeren. Intussen had ik hier en daar al eens een haag geschoren en ik merkte dat ik daar meer plezier uit haalde. Vandaar de keuze voor het LTI in Oedelem. Maar in het begin van mijn studies zat ik nog steeds met het idee om ook buiten-schrijnwerk te doen, zoals terrassen en eiken bijgebouwen. Ergens onderweg is de passie toch naar de tuin gekeerd. Sindsdien deed ik mijn vakantiejobs altijd bij een tuinaannemer. De droom om zelfstandige te worden, zal waarschijnlijk onder invloed van mijn vader zijn. Toen ik kon, koos ik tijdens mijn laatste jaren in het onderwijs ook voor het statuut student/zelfstandige. Ik werkte toen al zowel voor iemand anders als aan eigen projecten. Nu combineer ik het ook nog steeds, maar het is zeker de bedoeling te evolueren naar zelfstandige in hoofdberoep. En ik zou het tof vinden, als er schrijnwerk aan te pas komt bij opdrachten, met mijn vader samen te werken. Nu is dat omgekeerd soms al het geval wanneer hij voor groenstructuren in uitsparingen van een terras een beroep op mij doet.”

Wat vind je het leukste aan de stiel?

“Zonder twijfel de aanleg. Het een kan natuurlijk niet zonder het ander – onderhoud is nodig – maar als ik mag kiezen, wil ik me verder specialiseren in de aanleg. Dat doe ik nu al een beetje als klanten mij dat vragen. Dan luister ik naar wat ze willen en maak ik schetsen die ik dan door een vriend die tuinarchitectuur studeert laat omzetten naar een plan. Of zij maken op basis van wat ik vertel een grondplan. Het is wel leuk dat je op die manier nog kan samenwerken

met vrienden van op school. En wat ik nog tof vind aan ons beroep is dat je op mooie plaatsen komt en in mooie tuinen mag werken. Als ik dan een oprit oprijd waar ik mag werken, dan voel ik me toch heel trots. Dat alleen al motiveert me om nog beter te doen en te groeien als tuinaannemer.”

Hoe ziet jouw ideale tuin eruit?

“Ik zie graag tuinen met echte kwalitatieve materialen of met gerecupereerde materialen. Zoals terrassen gerealiseerd met Oude Blauwsteen dalen of in sterk hout zoals padoek. Ik hou ook van glooiende groenstructuren en subtiele houtkanten bij grote tuinen en een combinatie van meerstammige bomen en vaste planten. Met aandacht voor minder gekende soorten, want vaak zie je teruggrijpen naar de usual suspects als Amelanchier. Anderzijds kan ook een typisch Engelse tuin met vaste planten mij bekoren. Tot dat besef kwam ik toen we met LTI in Engeland Wisley Garden bezochten. Het project dat hier aan bod komt, heeft daar veel van weg. Dat is een tuin ontworpen door André Van Wassenhove waar ik het onderhoud verzorg. Hij creëerde altijd diverse tuinkamers in zijn ontwerp en dat spreekt me wel aan. Net als het patroon van de wandelpaden met klinkers in visgraatmotief waarvan ik de brede voegen regelmatig moet hervoegen.”

Wat heb je opgestoken van anderen of wie volg je in de sector?

“Mijn fascinatie voor vaste planten dank ik aan Bram De Coninck van Tuinen De Coninck bij wie ik een tijdje in onderaanneming werkte, een echte specialist in die materie. De puntjes op de i zetten, heb ik geleerd van de hovenier waar ik nu nog voor werk. Die mentaliteit heb je nodig wil je goede en mooie projecten afleveren. Of het nu gaat over de aanleg of het onderhoud, netjes werken moet de basis zijn. En niet rusten voor het perfect is. Zo krijg je tevreden klanten en nog meer en mooiere opdrachten. De realisaties van Carterre en Ken Verelst vind ik altijd stijlvol en die volg ik wel!”

Welke dromen koester je nog behalve evolueren naar zelfstandige in hoofdberoep?

“Toen ik afstudeerde aan LTI in Oedelem heb ik een opleiding zwembadtechnieken gevolgd. Dat volstaat uiteraard nog niet om mij nu specialist te noemen, maar het interesseert me wel om me daar verder in te verdiepen zodat ik in de toekomst ook exclusieve projecten van A tot Z op mij kan nemen. Dan moet je de knowhow van zowel zwembaden als -vijvers onder de knie hebben en mee zijn met de nieuwste trends en technieken. Als we dat dan nog kunnen combineren met terrassen en eiken bijgebouwen zoals voor poolhouses, dan coveren we het hele plaatje. Dan denk ik dat we klanten een mooi verhaal kunnen bieden.”

Heb je nog een tip voor beginners?

“Denk ook praktisch mee met de klant. Soms wordt er louter aan het esthetische gedacht en blijkt het ontwerp achteraf in de praktijk toch niet zo praktisch. Vaak wordt een meerstammige boom bijvoorbeeld recht in een groenvorm gezet en riskeert die beschadiging tijdens het onderhoud. En met het huidige klimaat raad ik aan om voldoende aandacht te besteden aan droogtetolerantie bij de keuze van bomen en planten.”

Biografie

Julien Simoens (19 jaar)

Opleiding

Planttechnische Wetenschappen

Woonplaats:

Damme

Favoriete tuin

Wisley Gardens, Engeland

Favoriete boom/plant

Artemisia ludoviciana ‘Valerie Finnis’

Favoriete muziek

House en Techno

Hobby's

Skiën

Ideale reisbestemming

Oostenrijk

Snoeien, een kunst

De winter is de ideale tijd om te snoeien. Althans, dat maakten ze ons 100 jaar geleden wijs. Maar dat was omdat de boeren dan pas de tijd vonden om snoeiwerk uit te voeren. Tegenwoordig weten we dat snoeiwerk best wordt uitgevoerd in functie van de boom, en niet in functie van de eigen vrije tijd. En dat we dat snoeien best doordacht en met kennis van zaken aanpakken.

Tekst: Jesse Van Daele

In dit artikel geven we de beginselen weer van jeugdsnoei, onderhoudssnoei en achterstallige snoei. Allen relatief eenvoudig, maar toch worden er al te vaak fouten in gemaakt. En ga niet lichtzinnig kandelaberen!

Jeugd- of begeleidingssnoei

Jonge of onvolwassen bomen met een tijdelijke kroon, krijgen een jeugdsnoei. Start hiermee als de boom schotlengte maakt die normaal is voor de soort. Bij sterk groeiende soorten vanaf het tweede jaar na aanplant, bij langzaam groeiende bomen na drie tot vijf jaar.

Gouden regel: het beste is niets doen. Enkel het verwijderen van dode en zieke takken en dubbeltoppen. Zo heeft de boom energie om zich te stellen, niet om zich te herstellen. Heeft de boom geen plakoksels en een goed gestel? Dan snoei je dus beter niet.

Bepaal eerst de definitieve stamlengte.

Bepaal eerst de definitieve stamlengte. Niet alle bomen moeten te pas en ten onpas worden opgesnoeid of opgekroond. Bomen met takken tot aan de grond zijn vaak mooi en waardevol. Maar in veel gevallen is de uiteindelijke takvrije stamlengte groter dan de hoogte van de boom bij aanplant. De takken onder die lengte, vormen de tijdelijke kruin. Zij moeten op termijn allen verdwijnen. De definitieve kruin wordt gevormd door de takken die zullen blijven. En die zijn op het moment van aanplant vaak nog niet aanwezig.

Met onderstaande regels kan je aan de slag in de tijdelijke kroon. Slechts in uitzondering kan hiervan afgeweken worden.

- Snoei maximaal 20 % van de takken in één keer, en pas om de twee jaar. Wie takken weghaalt, haalt ook bladeren weg. En als het bladoppervlak vermindert, doet de boom minder aan fotosynthese,

waardoor hij minder goed zal groeien. Indien er te veel gesnoeid wordt in één seizoen is de kans trouwens groot dat er ongewilde waterscheuten worden gevormd.

- Dode en beschadigde takken vallen buiten de 20 % regel. Dood hout heeft geen bladeren en doet niet meer aan fotosynthese. Beschadigde takken vormen dan weer een invalsbasis van allerlei problemen. Die moeten dus zo snel mogelijk weggehaald worden."

- Haal eerst de dikste takken weg. Hoe kleiner de snoeiwonde, hoe sneller de boom die kan overgroeien en hoe kleiner de kans op aantastingen. Aangezien je op voorhand bepaalde hoe hoog de onderste takken mogen zitten, weet je welke takken uiteindelijk weg moeten. Daarvan snoei je eerst de dikste, want die takken zullen bij de volgende snoeibeurt alleen maar groter zijn. En voor de boom een nog groter probleem vormen.
- Verwijder overstaande en boven elkaar staande takken niet samen. Een snoeiwonde zorgt altijd voor een plaatselijke verzwakking. Zorg ervoor dat er geen concentratie

van zwakke plekken ontstaat. Snoei dus nooit twee takken in dezelfde takkrans of twee takken die vlak boven elkaar staan in dezelfde snoeibeurt.

- Snoei nooit gedeeltelijk in de tijdelijke kroon. Het afgrenzen en overgroeien van een snoeiwonde kost altijd energie van de boom, hoe klein die wonde ook is. Energie die gespendeerd moet worden aan een snoeiwonde ergens halverwege een tak die uiteindelijk helemaal weg moet, is verloren energie.
- Verwijder dubbele toppen tot op ? van de totale hoogte. Kies voor slechts één enkele opgaande topscheut. Zijn er dubbeltoppen? Neem diegene die het meest naar de oost- of zuidkant groeit weg. Het risico bestaat immers dat twee gelijkopgaande toppen een slechte vergroeiing vormen: de zogenaamde plakoksels. Die kunnen op latere leeftijd uitscheuren en de boom onherroepelijk verminken. Ook andere probleemtakken in de tijdelijke kroon worden best weggesnoeid: takparen, takkransen, elleboogtakken, zuigers ...

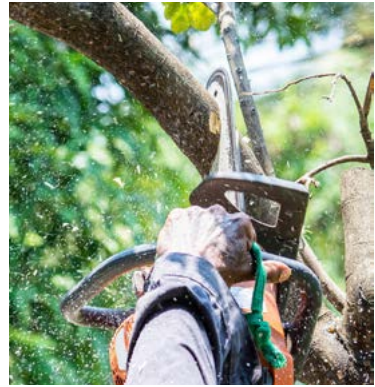
- Respecteer takkraag en takschorsrichel. De takkraag is de zone die zowel hout bevat van de stam als van de tak. De zone is herkenbaar als de verdikking aan de takbasis. Die mag nooit met de tak mee verwijderd worden. De takschorsrichel is de opeenhoping van schors die vertrekt vanuit de takoksel en over de bast van de stam of de hoofdtak loopt. Er mag enkel in het houtweefsel van de tak gezaagd worden. Een tak mag ook nooit vlak langs de stam afgezaagd worden. En de zaagsnede hou je best zo klein mogelijk. Indien het doorgaande deel van de tak of stam moet gesnoeid worden (toppen), dan wordt deze schuin afgezaagd, te beginnen juist boven de takschorsrichel.

Niet alle bomen moeten te pas en ten onpas worden opgesnoeid of opgekroond.

Een tak mag ook nooit vlak langs de stam afgezaagd worden. En de zaagsnede hou je best zo klein mogelijk.

Onderhoudssnoei

Onderhoudssnoei staat voor het snoeien in de definitieve kruin. De frequentie is afhankelijk van de noodzaak maar snoeien is vanaf nu eerder uitzonderlijk. Zowel naar frequentie toe als naar snoei-volume. Voer af en toe een visual tree assessment (VTA) uit. Zijn er probleemtakken zoals plakoksels en dode takken? Is er kans op overbelasting? Zijn er schimmels of mechanische gebreken? Enkel dan moet je ingrijpen.

Achterstallige snoei

In het ideale scenario is regelmatige jeugdsnoei en later onderhoudssnoei voldoende. Maar wie te lang wacht voor een eerste of volgende snoeibeurt moet achterstallige snoei uitvoeren.

Achterstallige snoei is meestal zwaarder dan begeleidingssnoei. De takken zijn dikker en er is meer energie nodig om te herstellen. Moet er veel achterstand worden ingehaald, dan spreid je dit best. In dit speciale geval mag je 30 tot 40 % van de totale bladmassa weghalen. Dit is uiteraard wel afhankelijk van de soort en de conditie van de boom. Als een zware tak moet worden verwijderd en het percentage ligt daardoor te hoog, kort je deze best eerst in. Tijdens een volgende beurt mag je die dan volledig verwijderen.

Kandelaberen

Kandelaberen is en drastische en maximale snoei voor de groeibeheersing

Kandelaberen is een absolute noodmaatregel die je enkel mag toepassen wanneer de boom ernstig is aangetast door schimmel of ziekte

van bomen. Alle takken worden daarbij sterk ingekort. Het overgrote deel van de kroon verdwijnt en wat overblijft, is een soort geraamte. In principe wordt dit gedaan bij bomen die op de afgezaagde stomp makkelijk weer uitlopen zoals een wilg, populier, plataan en acacia. In eerste instantie lijkt er dus niets aan de hand, maar niets is minder waar ... Bij een gezonde boom liggen kroon en wortelstelsel in balans. Wie kandelabert, verstoort dit evenwicht volledig waardoor een groot deel van de wortels zal afsterven. Deze afgestorven wortels zijn ideale ingangspoorten voor parasitaire schimmels, die van hieruit de boom aantasten. Met het verwijderen van de kroon onttrek je ook een enorme hoeveelheid opgeslagen voedingsstoffen aan de boom. Vanuit zijn reserves moet de boom nieuwe groeischeuten aanmaken. In tegenstelling tot takken, die van jongs-af-aan goed vergroeiden met de stam, zitten de nieuwe scheuten aan de

stam geplakt. Ze zullen na verloop van tijd vaak afbreken. Nog een nadeel is dat door het afzagen van dikke gesteltakken de wondafgrenzing in het hout slechts gedeeltelijk op gang komt en de snoeiwonden gaan inrotten. Met alle levensverkortende gevolgen vanden.

Kandelaberen is dus een absolute noodmaatregel die je enkel mag toepassen wanneer de boom ernstig is aangetast door schimmel of ziekte. Of in geval van mechanische schade, zoals omvangrijke holtes of lengtescheuren in de stam.

Interessante snoeibegrippen

- Plakoksels: instabiele vergroeiingen van stam en takken of van takken onderling die zorgen voor grote interne spanning in het hout. Door de te sterke groei van de tak raakt bastweefsel tussen stam en tak ingeklemd. Bovendien is er geen hechte vergroeiing met de stam. Plakoksels moeten in een vroeg stadium verwijderd worden voordat de abnormale tak een te grote rol speelt in de totale kroon en zodat de wonden klein blijven.
- Waterloten: lange eenjarige scheuten zonder bloeiknoppen, op de takken van bomen die (te) fors gesnoeid zijn. Waterlot groeit doorgaans recht omhoog. De boom probeert door vorming van waterlot de geleden schade zo snel mogelijk te herstellen. Het

wortelgestel is te groot voor de bovengrondse groei en de boom probeert de balans te herstellen. Waterlot groeit vooral in het hart, bederft de vorm van de boom en is daarom ongewenst.

- Wortelopslag: jonge takken die groeien uit knoppen aan de wortels. Bij het wegnemen van waterloten en wortelopslag is het gebruik van de kettingzaag verboden. De aanbevolen uitvoeringsperiode loopt 1 juni tot 15 september.
- Zonnebrand: bij volwassen beuken moet je voorkomen dat de stam vanuit de schaduw van de kroon na het snoeien in het volle zonlicht komt te staan. Dit kan tot de dood van de boom leiden.
- Zuigers: takken die op de rug van hoofdtakken groeien en die qua structuur, diktegroei en bast sterk afwijken van de normale takken in de kroon. De bast is veelal glad, de aanhechting aan de hoofdtak verschilt van normale takken en de takkraag is naar de randen toe afgeplat en ovaal/eivormig. Dergelijke ongezonde, instabiele takken moeten in een vroeg stadium worden verwijderd voordat ze bepalend worden in de ontwikkeling van de kroon en gevaar opleveren voor de omgeving.

Bron: Dirk Berteyn, European Tree Worker

Trans-Beton, met hoofdzetel te Wingene en betoncentrales in Lokeren, Roeselare en Gent, is een toonaangevende specialist in stortklaar beton, zand, grind en prefabelementen zoals beton keerwanden. We leveren ter plaatste per kipper of mixer en beschikken over een eigen pompdienst. Afhalingen zijn uiteraard ook mogelijk.

Trans-Beton zoekt talent!

We blijven continu zoeken naar talent om een goede werking van het bedrijf te verzekeren. Spreekt één van onderstaande vacatures jou aan? Aarzel niet om contact op te nemen.

CHAUFFEUR C - C/E

LABORANT - CENTRALIST

BEDIENDE - DISPATCHER

BETONPOMPREDIENER

Contact: Julie Dobbelaere
wingene@trans-beton.be
051 65 54 45

Uw partner in professionele gazonzaden en veldbloemen

Renova **Herstelgazon**

- ✓ Het mengsel voor de renovatie van beschadigde en/of uitgedunde gazons
- ✓ Ook ideaal voor gebruik in doorzaaimachines
- ✓ Advance coating zorgt voor zeer snel herstel
- ✓ Uitstekend mengsel voor verjonging van de grasmat

Forza Tetra **Speel-/sportgazon**

- ✓ **Klimaatrobuust gazonmengsel** (hitte-, koude- en droogtebestendig én bestand tegen UV-straling)
- ✓ Het hele jaar door een mooi groen gazon
- ✓ Vroegkiemer, zeker bij lagere bodemtemperaturen
- ✓ Snelle kieming en buitengewoon diepe wortelstructuur
- ✓ Groeit langer door in najaar, groter herstelvermogen

Veldbloemen **Oneindig veel mogelijkheden**

- ✓ Uitgebreid gamma aan een- en meerjarige veldbloemenmengsels
- ✓ Een aangepast mengsel voor elk terrein

Hoe ziekten en plagen preventief bestrijden?

Klimaatveranderingen en globalisering brengen nieuwe ziekten en plagen naar onze contreien. Net in een tijd waarin we privé en openbaar (her)ontdekken dat groen een hyperbelangrijke rol vervult. En dat we er alles aan moeten doen om het kwantitatief én kwalitatief te integreren waar we kunnen. Willen we ons groen maximaal en blijvend beschermen tegen externe invloeden, gaan we best preventief te werk.

Beter voorkomen dan genezen is het credo. Dat stellen toch beide experts bij wie we ons oor te luisteren legden: Liesbet Van Remoortere, onderzoeker waarnemings- en Waarschuwingssysteem van het Proefcentrum voor Sierteelt (PCS) en Bart Backaert, Hoofdbrigadier van de Groendienst Aalst.

De juiste plant op de juiste plaats

Liesbet Van Remoortere: “Een goed ontwerp kan problemen vermijden of minimaliseren indien het opgemaakt wordt volgens een aantal natuurlijke principes, gebruik van verschillende technieken en een juiste plantkeuze.”

“Hét basisprincipe is ‘zet de juiste plant op de juiste plaats’. Tuinarchitecten en tuinaannemers kiezen in hun ontwerp vaak heel bewust voor een bepaalde soort. Een selectie ingegeven om verschillende redenen: esthetische kwaliteiten, luchtzuiverende eigenschappen of de aanwezigheid van voedsel voor insecten ... Allemaal goed en wel, maar wat als het gekozen groen deze functies niet kan vervullen omdat ze niet kwalitatief tot ontwikkeling komen door stressomstandigheden?”

“Het grootste probleem is dat er een verkeerde plantkeuze wordt gemaakt voor de standplaats. Want precies bodemtextuur, zuurtegraad en lichtomstandigheden bepalen de slaagkansen. Een plant in stress is ook vatbaarder voor ziektes en plagen. Omgekeerd geldt ook: een plant die zich goed voelt, wordt minder snel aangetast. Het credo: plant de juiste plant op de juiste plaats. En pas waar nodig een eventuele standplaatsverbetering toe.”

Bart Backaert: “In dit opzicht moeten we stoppen met denken in kwantiteiten als het over bomen gaat. Om de zoveel tijd verschijnt het in de krant: zoveel honderden, duizenden bomen aangeplant. Wat baat het, als het overgrote deel het jaar erop de strijd al lang verloren heeft? Best investeren we in bomen die een toekomst hebben.”

©Hendrik De Schrijver - Bart Backaert

Inheems als basis, uitheems waar nodig

Liesbet: “Op inheemse plantensoorten komen veel meer insectensoorten voor dan op uitheemse. Daarnaast zijn de zogenaamde specialisten bij de bestuivende insecten, die haast exclusief vliegen op inheemse plantensoorten. In die zin dragen inheemse soorten dus meer bij aan de biodiversiteit en vormen ze een sterke basis voor een biodiversiteitsbevorderend beplantingsplan.”

“Naarmate je echter van een landelijke omgeving naar buitenwijken, bedrijventerreinen, kleinere stadstuinen in stadskernen, verharde wegen, groendaken en groene gevels gaat, wordt de standplaats vaak meer extreem (verstoorde bodems met hoge pH, hogere temperaturen en meer instraling, beperkte plaats) en minder geschikt voor

inheemse soorten. Om toch zo veel mogelijk in te zetten op diversiteit, kan een aanvulling met uitheemse soorten hier een oplossing bieden.”

Bart: “Het credo om steeds te kiezen voor inheems, mag je inderdaad niet te stringent toepassen. De meeste inheemse bomen zijn niet geschikt om te gedijen in een stenige, droge stadsomgeving. Beter om bewust te kiezen voor een plant die veel meer kansen heeft om zich te nestelen. Midditerraanse of soorten uit Centraal-Europa, zoals de Montpellier esdoorn of de hopbeuk, aarden veelal perfect in zelfs de meest extreme standplaatsen.”

“In het stadspark van Aalst, aangelegd tijdens WO I, werden heel wat uitheemse boomsoorten aangeplant. Cultuurhistorisch is het correct om deze

ook met uitheemse soorten te vervangen. Veel van deze soorten zijn trouwens veel beter bestand tegen klimaatverandering en heel weinig soorten blijken zich voorlopig invasief te gedragen.”

Liesbet: “Belangrijk wel is om op te letten voor invasiviteit van bepaalde soorten. Een lijst hiervan vind je terug op www.ecopedia.be.”

Diversiteit

Liesbet: “Kies voor diversiteit door een variatie aan planten te gebruiken. Monoculturen zijn gevoelig voor aantastingen, omdat de belagers op die manier een geliefde feestmaaltijd voorgeschoteld krijgen. Denk maar aan de enorme opmars van de buxusrups. Gemengde beplantingen zorgen veel minder voor een razendsnelle verspreiding. Kies dus voor gemengde lanen, hagen en borders.”

“Insectenhôtels en bloemen zouden verplicht samen verkocht moeten worden. En die ‘bloemen’ mogen echt gevarieerd zijn: één- en meerjarige bloemen, bloembollen, struiken en zelfs bomen.”

Liesbet Van Remoortere
PCS

Liesbet Van Remoortere

Gewasgevoeligheid

Liesbet: “Niet elke plantencultivar is ook even gevoelig aan een bepaalde ziekte of plaag. Kies voor minder vatbare soorten. We zien bijvoorbeeld in een praktijkgericht onderzoeksproject aan HOGENT dat bepaalde Tilia cultivars gevoeliger zijn voor bladluizen dan andere. Bladluisgevoelige soorten kunnen dus wel een plaats krijgen als er een onderbeplanting is, maar niet op een parking waar auto's onder de bomen staan.”

Bart: “Dit voorjaar kregen we te maken met een fenomenale luizenplaag die de vervelende honingdauw produceren. Vooral omdat het in april geen druppel regende en het vrij warm was voor de tijd van het jaar, bleven ze zich massaal verspreiden. Inheemse bomen hadden er het meeste last van. Op zich kan het plakkerige goedje geen kwaad en zijn de luizen die het afscheiden ook niet schadelijk. Maar wanneer het druip op de auto's die onder de bomen geparkeerd staan, moeten we toch ingrijpen. Zeker nadat ook enkele passanten uitgeden over het goedje op parkings en trottoirs. Niet door te grijpen naar chemische bestrijding, maar met behulp van de brandweer gaven we de bomen een overdosis water met de brandslag. Een stevige straal door de boomkruin was voldoende om het probleem op te lossen.”

“Bij een volgende aanplant kiezen we wellicht voor soorten zoals de Mongoolse linde of de zilverlinde die geen of veel minder last hebben van luizenplagen en dus ook van die vervelende honingdauw.”

Beperk het snoeien

Liesbet: “Al te vaak gaan tuinaannemers te veel en te compact scheren en zo de bloei wegnemen. Frequent geschoren hagen of vormen zijn gevoeliger aan ziekten en plagen omdat er door de compacte vorm minder ventilatie is. Hierdoor ontstaat er een microklimaat, wat ziekten en plagen in de hand kan werken. Denk bijvoorbeeld aan Calonectria bij Buxus.”

“Een haag of plant in bloei is trouwens meteen een snackbar voor vogels, insecten, bijen en vlinders. Scheer dus niet of scheer niet te compact én scheer zoveel mogelijk na de bloei.”

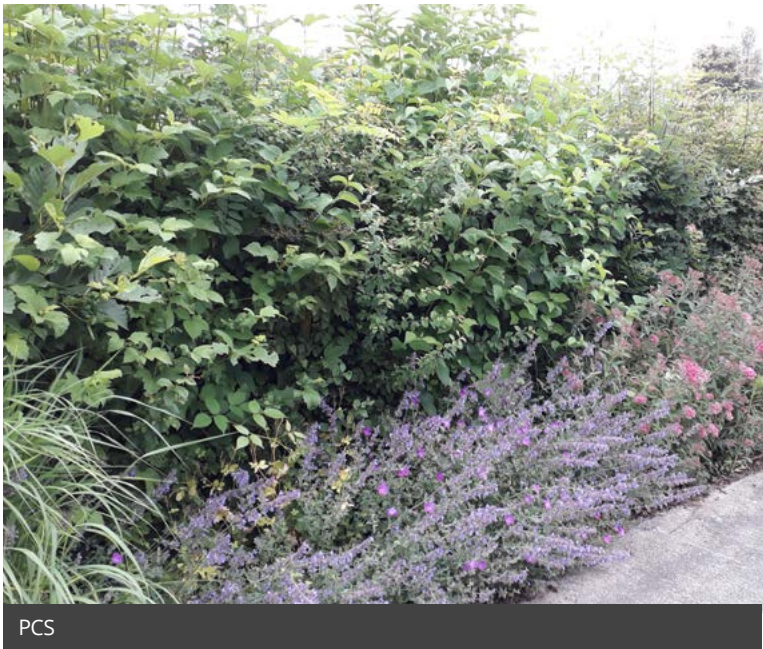
“Bij plagen die als ei overwinteren op de jongste plantendelen, zoals het viburnumhaantje, kan je de populatie daarentegen net terugdringen door planten drastisch te snoeien in het late najaar of het vroege voorjaar. Zo haal je de nog niet ontloken eitjes weg. Na het ontluiken van eitjes zullen larven zich vaak in de jongste plantendelen begeven en kan de cyclus door te snoeien doorbroken worden. Pas dit echter doordacht toe én op het juiste tijdstip!”

Huiselijke omgeving voor natuurlijke vijanden

Liesbet: “Maak gebruik van natuurlijke vijanden. Richt de omgeving zo in dat je deze nuttigen lokt en de populatie in stand kan houden. Natuurlijke vijanden lok je door het aanbieden van voedsel. Volwassen natuurlijke vijanden en bestuivende insecten hebben nectar nodig als voedselbron, maar ook pollen voor de opbouw van honingraten. Zorg dat er voldoende bloemen aanwezig zijn die dit aanleveren.”

“Kijk ook naar de toegankelijkheid van de bloemen. Pollen en nectar moeten bereikbaar zijn voor bestuivende insecten zoals bijen, hommels, zweefvliegen en vlinders. Open, enkelbloemige soorten of cultivars genieten daarom de voorkeur boven dubbelbloemige soorten en zogenaamde knopbloeiers. Heel wat rozencultivars bezitten bv. dubbelbloemige bloemen en dragen weinig bij aan de biodiversiteit. Hun enkelbloemige tegenhangers zijn wel vaak zeer aantrekkelijk voor bestuivers en nuttigen. Als tuinaannemer kan je klanten hierover inlichten. Zodat ze zelf een geïnformeerd beslissing kunnen maken.”

“Kijk ook goed naar de spreiding van de bloeitijd. Insecten en nuttigen hebben jaarrond voedsel nodig. Een beplantingsplan met een bloeiboog van het

PCS

vroege voorjaar tot het late najaar kan dit bieden.”

“En denk aan voedsel voor de vogels. Vooral in het voorjaar zullen vogels rupsen vangen om aan hun jongen te voeden. Vogels lok je door gebruik te maken van bessendragende bomen en struiken.”

Schuilplaatsen voor natuurlijke vijanden

Liesbet: “Zorg voor schuilplaatsen en nestgelegenheden voor natuurlijke vijanden. Heel wat insecten schuilen in de winter in droge spleetjes en kiertjes. Ook dood hout is belangrijk voor de overwintering. Dus laat gerust snoeiafval of een dode boom staan of liggen. Zet een insectenhotel of maak er eentje met stro, holle stengels en hout. Andere insecten zoeken een plaatsje in mos of strooisel. Bedek de bodem. Gebruik bodembedekkers of afdekmaterialen om onkruidgroei te voorkomen. En laat bladeren liggen.”

“Zorg voor gelaagde begroeiing van zowel bomen, houtige planten, vaste planten als bloembollen. Een gelaagde beplanting met zowel een gras- of kruidlaag, een zoomlaag met vaste planten, een struiklaag en een boomlaag zorgt voor de noodzakelijke schuil- en overwinteringsplaatsen die heel veel diersoorten nodig hebben. Ook verschillen in hoogteniveaus kunnen interessant zijn. En is er een tuinhuis, tuinhok of plat dak aanwezig? Overweeg ook om dit om te vormen tot een biodiversiteitsparadijs.”

Water voor natuurlijke vijanden

Liesbet: “Insecten, vogels en andere dieren hebben drinkwater nodig om te overleven. Vijvers, poelen, wadi's of infiltratie-kommen zorgen zo automatisch voor een verhoging van de biodiversiteit. Bovendien dragen ze bij aan de verkoeling van onze leefomgeving, en vormen ze een buffer tegen overstromingen.”

Enkele praktijkvoorbeelden

Bart: “In het Stadspark in Aalst hebben we jaarlijks een mineermottenplaag. In

combinatie met een schimmel die achteraf datzelfde blad aantast, gaat de vitaliteit van de paardekastanjes langzaam achteruit, wat op termijn de genadeslag kan betekenen voor de boom. De plaag kan je bestrijden met feromonenvallen of met gele lijmband. Wij kozen ervoor dit niet te doen.”

“We merkten immers dat bomen in een niet gemaaid grasland veel minder last hadden van de mineermotten dan bomen in kort gemaaid gras. Dit vanwege de natuurlijke vijanden die er graag huizen. Dus besloten we in de buurt van de bomen dergelijke plekken te voorzien. Op die manier herstelden we het ecologisch evenwicht en kregen we de plaag makkelijk, blijvend en voor een beperkt budget onder controle.”

“In dit opzicht valt het ook op dat er in Aalst geen probleem is met de eikenprocessierups. In al die jaren hebben we nog geen enkel nest moeten bestrijden, terwijl we toch een aanzienlijk aantal eiken in ons bestand hebben. Hoofreden waarom we hier geen last hebben van de plaag is omdat we jaren geleden al kozen voor extensief graslandbeheer. Waardoor we hier relatief veel sluipwespen en andere natuurlijke vijanden van de rupsen hebben.”

Schadebeeld én schadelijkheid

Liesbet: “Leer insecten, ziekten en plagen en hun schadelijkheid kennen. Niet elk bestje of bladvlek wijst op een schadelijke ziekte of plaag. Bladluizen kunnen vaak geen kwaad, schild en dopluizen daarentegen kunnen op termijn wel planten doen afsterven als ze zich verder ontwikkelen. Leer ook de nuttige insecten en hun werking kennen en pas indien mogelijk de omgeving naar deze nuttigen aan.”

Bron: PCS - onafhankelijk kenniscentrum voor de sierteelt- & groensector (pcsierteelt.be)

Bijgebouwen: met of zonder vergunning?

De vraag naar poolhouses, terrasoverkappingen en andere bijgebouwen zit sinds de coronacrisis stevig in de lift, maar mag je zo'n bijgebouw wel zomaar in de tuin plaatsen?

Een vergunning is de regel, een vrijstelling de uitzondering. Bovendien gaat het hier om een gewestelijke materie waardoor de voorwaarden verschillen per gewest. We geven een overzicht.

Tekst: Wendy Thijs

Vrijstelling van vergunning Vlaams Gewest

In Vlaanderen mag je zonder vergunning een tuinhuis, poolhouse, vrijstaande carport, garage, terrasoverkapping of serre plaatsen als:

- De totale oppervlakte aan vrijstaande bijgebouwen per woning niet meer dan 40 m² bedraagt. Let op: ook reeds bestaande losstaande bijgebouwen worden meegerekend. Is een terrasoverkapping bijvoorbeeld het eerste bijgebouw in een tuin, dan mag deze 40 m² in beslag nemen. Staat er ook al een tuinhuis van 10 m², dan mag er nog een overkapping van 30 m² geplaatst worden.
- Het bijgebouw geen woonfunctie heeft. Van zodra een bijgebouw een woonfunctie heeft, is er altijd een vergunning nodig en moet er ook altijd beroep worden gedaan op een architect. Dit geldt ook voor als woning gebruikte containers,

mini-huisjes en andere constructies, tuinkantoren, ateliers, enz.

- Het bijgebouw dient voor tuinonderhoud, tuinontspanning (bv. tuinberging, poolhouse, ...) of opslag (garage, carport, fietsenstalling, ...).
- Het losstaande bijgebouw mag niet hoger zijn dan 3,5 meter (dit is de totale hoogte, gemeten tot het hoogste punt van het bijgebouw) en het moet:
 - volledig binnen een straal van 30 meter rond de woning opgetrokken worden;
 - in de zijtuin 3 meter van de perceelsgrens blijven;
- in de achtertuin 1 meter van de perceelsgrens blijven, of tegen een bestaande scheidsmuur op de perceelsgrens gebouwd worden zonder de bestaande scheidsmuur te wijzigen.
- Het losstaande bijgebouwen staat niet in ruimtelijk kwetsbaar gebied, zoals bosgebied,

overstromingsgebied, natuurgebied, valleigebied of agrarisch gebied.

- Het valt niet onder bijkomende voorwaarden van de gemeente. Elke gemeente kan bijkomende voorwaarden opleggen, de bouwheer moet dus altijd bij de gemeente navragen of dit het geval is. De overheid legt in geval van vrijstelling geen meldingsplicht op, maar ook hier kan de gemeente van afwijken. De bouwheer moet bij de gemeente dan ook navragen of er een meldingsplicht geldt.

Het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid, dat instaat voor het omgevingsbeleid, stelde aanvullend een checklist op, die je kunt doorlopen om na te gaan of een vergunningsvrijstelling mogelijk is. Het bijgebouw mag bijvoorbeeld niet in strijd zijn met de stedenbouwkundige verordeningen van het gewest, de provincie of de gemeente. Zo is er de gewestelijke verordening rond

hemelwater, die ervoor moet zorgen dat er geen wateroverlast ontstaat doordat de riolering de plotse en massale toevloed van regenwater na een felle regenbui niet kan verwerken. In bepaalde gevallen zal je daarom een infiltratievoorziening moeten aanleggen. Bovendien is de plaatsing van een bijgebouw in bepaalde gebieden niet mogelijk of kan een machtiging van het agentschap Onroerend Erfgoed nodig zijn. Je vindt de checklist op de website van het Vlaamse omgevingsloket.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het Brusselse gewest stelt de zogenaamde 'handelingen en werken van geringe omvang' vrij van de vergunningsplicht. Hier mag je zonder vergunning een vrijstaand nevengebouw optrekken als:

- Het gebouw niet afwijkt van een bestemmingsplan, een stedenbouwkundige verordening of een verkavelingsvergunning.
- Het zich in het gebied voor koeren en tuinen en in de achteruitbouwstrook bevindt.
- Het bodemreliëf met niet meer dan 20 cm wijzigt.
- De oppervlakte ervan niet meer dan 6 m² bedraagt.
- Het niet hoger is dan 3 meter, en het hellend vlak van 45° ten opzichte van de waterpaslijn dat loopt vanaf de top van de mandelige muren of, bij gebrek aan een muur, vanaf een hoogte van 1,50 m loodrecht op de mandelige grens, niet overschrijdt.
- Het niet onder bijkomende voorwaarden van de gemeente valt. De bouwheer moet, net als in Vlaanderen, altijd navraag doen bij de gemeente.

Waals Gewest

In het Waals Gewest is er geen vergunning nodig voor de plaatsing van een extra volume als een atelier, poolhouse, opslagplaats of een voorgebouwde constructie als:

- het om de enige constructie op die eigendom gaat en deze geen woonfunctie heeft;
- het wordt opgetrokken aan de achterzijde van een bestaand gebouw (als het voor een voertuig bestemd is, gelden er andere voorwaarden);
- het bevindt zich op 2 meter van de perceelgrens; is niet groter dan 40 m² en heeft geen verdieping;
- de dakgoot niet hoger uitkomt dan 2,5 m en de constructie zelf niet hoger is dan 3,5 m;
- het heeft een houten gevel of een tint gelijkaardig aan het hoofdgebouw.
- Er is geen vergunning nodig voor de plaatsing van een tuinhuis als:
- het om het enige tuinhuis op die eigendom gaat en het zich in het gebied van koeren en tuinen bevindt;
- het niet zichtbaar is vanop de weg of zich aan de achterkant van het gebouw bevindt;
- het niet groter is dan 20 m²;
- de dakgoot niet hoger uitkomt dan 2,5 m en het tuinhuis zelf niet hoger is dan 3,5 m;
- het een houten gevel of een gelijkaardige tint als het hoofdgebouw heeft.

Architect nodig?

Als er geen vergunning nodig is, dan moet er in principe ook geen beroep worden gedaan op een architect. Is er

toch een vergunnings- of meldingsplicht dan is doorgaans wel de medewerking van een architect nodig. In het Vlaamse Gewest zijn er een aantal uitzonderingen. Er moet geen architect onder de arm worden genomen voor de bouw van een tuinhuisje, serre, bergplaats, garage of carport en een veranda of een soortgelijke constructie die bestaat uit minstens 75% glas of doorzichtig materiaal of een overdekt terras als:

- het gebouw niet groter is dan 40 m²;
- de kroonlijsthoogte beperkt is tot 3 m;
- en de nokhoogte tot 4,50 meter.

Er moet ook geen beroep worden gedaan op een architect voor het plaatsen van een niet-gestapelde, verplaatsbare voorgebouwde of modulaire constructie, met een maximale oppervlakte van 50 m² en een maximale hoogte van 3,5 meter.

Vergunningsaanvraag Vlaams Gewest

In Vlaanderen verloopt het aanvragen van een vergunning sinds 1 januari 2018 verplicht digitaal. Aanvragen op papier zijn nog enkel in uitzonderlijke gevallen mogelijk. De Vlaamse overheid heeft hiervoor het digitale Omgevingsloket in het leven geroepen. Bij losstaande gebouwen kan meestal gebruik gemaakt worden van de snelinvoer. Binnen 30 dagen ontvangt de indiener via mail de melding of de aanvraag al dan niet volledig is. Is deze niet volledig, dan is dat het einde van de vergunningsprocedure. De beslissing over de vergunning moet binnen 60 dagen worden genomen. Het aanvraagformulier vindt men online via de website van het Omgevingsloket.

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet de vergunningsaanvraag voorlopig nog ingediend worden bij de dienst Stedenbouw van de gemeente. Het Gewest werkt wel al aan een digitaal platform voor de online indiening van de vergunningsaanvragen. De vergunning moet persoonlijk ingediend of aangetekend verstuurd worden naar het college van burgemeester en schepenen. De indiener ontvangt een ontvangstbewijs als het dossier volledig is. Ontbreekt er iets, dan krijgt hij daar een bericht van. Normaal gezien wordt de vergunning verleend binnen 45 dagen na ontvangst van het bewijs. Het aanvraagformulier vindt men online bij de dienst stedenbouw.

Waals Gewest

Ook in het Waals Gewest zal een vergunningsaanvraag voor een bijgebouw in regel worden ingediend bij de gemeente. Het moet persoonlijk ingediend of aangetekend verstuurd worden naar het college van burgemeester en schepenen. De indiener ontvangt binnen de 20 dagen een ontvangstbewijs als het dossier volledig is. Ontbreekt er iets, dan krijgt hij daar eveneens binnen die termijn een bericht van. Normaal gezien wordt de vergunning verleend binnen 30 dagen na ontvangst van het bewijs. Het aanvraagformulier vindt men online bij de dienst stedenbouw van het gewest.

Meer info:

- www.omgevingsloketvlaanderen.be
- www.omgevingvlaanderen.be
- www.stedenbouw.irisnet.be/vergunning
- www.wallonie.be/fr/demarches/demander-un-permis-durbanisme

Wellnessen in eigen tuin

Voor een koppel uit het Waasland bouwde Felke een strak poolhouse op maat. In prefab houtskeletbouw, een bouwmethode waar zaakvoerder Benoit Cuvelier erg in gelooft. Twee grote vouwramen zorgen ervoor dat de grens tussen binnen en buiten helemaal vervaagt.

Tekst: Wendy Thijs – Foto's: Felke

Een upgrade voor de tuin

In 2020 besloten de eigenaars, net als vele anderen, dat hun eigen tuin een grondige upgrade verdiende. Het koppel investeerde in een zwembad mét poolhouse. Voor dat laatste klopten ze aan bij Felke, al meer dan dertig jaar gekend voor zijn kwalitatieve houten bijgebouwen en woonuitbreidingen op maat. “Elk project begint met luisteren”, vertelt Benoit Cuvelier. “We zetten ons samen rond de tafel en bekijken wat de klant precies voor ogen heeft. Hoe groot mag het bijgebouw ongeveer zijn, welke stijlen en materialen spreken hem aan en hoe wil hij het precies gebruiken? Eens we daar voldoende zicht op hebben, maken we een 3D-tekening zodat de klant zich een goed beeld kan vormen van het gebouw dat we zullen maken. Na goedkeuring maken we een definitief ontwerp en offerte. Als er een bouwvergunning nodig is, helpen we onze klanten graag op weg. In dit geval was dat niet nodig omdat het bijgebouw de grens van 40 m² niet overschreed.”

Van grondwerken tot afwerking

Het koppel koos voor een modern poolhouse dat helemaal aansluit bij hun villa. Ze wilden een lounge gedeelte dat ze in de zomer helemaal konden openen om zoveel mogelijk van de buitenlucht te genieten, en ook een sauna was een absolute must. Tussen beide ruimtes zit er een sanitaire ruimte met een toilet,

douche en kleine kleedruimte. Achteraan, en netjes uit het zicht, werd er nog een berging voorzien die voldoende ruim is om naast de technische zwembadsturingen ook aan allerhande tuinmateriaal onderdak te bieden. Felke neemt het hele traject van grondwerken tot afwerking voor zijn rekening. “Omdat er ook een zwembad werd aangelegd, vroegen we de grondwerker om ook meteen voor ons de nodige aarde weg te graven zodat we de betonplaat konden gieten.” Felkes specialiteit is vooral het uiterst efficiënt bouwen van de constructies waaruit de bijgebouwen zijn opgetrokken. Ze kiezen daarbij voor houtskeletbouw wanden die grotendeels in hun ruime atelier worden geprefabriceerd.

Prefab werkwijze

“Prefab houtskeletbouw is de bouwmethode van de toekomst. We passen ze dan ook bijna altijd toe, tenzij het om een woonuitbreiding gaat waarbij de aansluiting op de bestaande woning zo complex is dat we de constructie beter ter plaatse maken.” In het atelier staan grote zaagmachines en een 3-tal enorme tafels waarop de wanden in alle comfort gemaakt worden. “Het hele proces levert enorm veel tijdswinst op. Je kunt je voorstellen dat het veel sneller gaat dan de latten stuk voor stuk op de werf verzagen met mobiel gereedschap en daar alles zonder tafel assembleren. We worden daarnaast niet gehinderd door eventuele slechte

weersomstandigheden. We doen dit ook regelmatig voor kleinere aannemers die zelf niet de ruimte of de machines hebben om wanden in hun atelier te maken.” De klant geniet ook mee van de voordelen. “Op deze manier moeten we hen maar een drietal dagen storen in hun tuin, waar het proces anders twee weken zou duren.” Voor de vloerder en stukadoor is het eveneens een goede zaak, zij kunnen meteen in een droge binnenruimte aan de slag.

Houtskeletbouw constructie

Er wordt gewerkt met SLS hout, vuren-houten kepers die in dit geval vier centimeter dik en negen centimeter breed waren. Het hout werd gedrenkt om zodat het beter bestand is tegen de

omgevingsomstandigheden en zwammen, schimmels en insecten geen kans krijgen. De verticale stijlen en horizontale regels vormen een skelet of kader waartegen een dampopen plaat geschoten wordt, die voor stevigheid, water- en winddichtheid zorgt. Vervolgens werd er een regelwerk voorzien waarop de gevelbekleding wordt bevestigd. “Zo’n regelwerk is cruciaal”, vertelt Benoit. “Hout wordt altijd nat. Het rooster zorgt ervoor dat het voldoende kan uitdrogen. Doe je dit niet dan komen er vroeg of laat problemen van.”

Thermowood en crepi

De gevel van het poolhouse werd op twee verschillende manieren afgewerkt. “De meest zichtbare wanden werden afgewerkt in crepi terwijl we achteraan

voor thermowood grenen kozen, een budgetvriendelijke en toch duurzame keuze.” Esthetisch oogt de combinatie van crepi en hout mooi en het is ook een verstandige keuze vanuit ecologisch standpunt. Het snelgroeiende sparrenhout uit Europese bossen is een milieuvriendelijk alternatief voor tropisch hardhout. Doordat het langdurig verhit wordt in een speciale oven verandert zowel de structuur als de duurzaamheid van het hout. Met zijn duurzaamheids-

oververhitting in de zomer te voorkomen.”

Zicht op zwembad

Geen geslaagd bijgebouw zonder de juiste ramen en deuren. Grote ramen waren een must om optimaal van het uitzicht te kunnen genieten, maar het koppel wilde die ook graag helemaal open kunnen zetten zodat het in de zomer aanvoelt als zitten op een terras. “Schuiframen werden hier even overwo-

complexer en vragen meer tijd. Hier werd er met een verzonken dorpel gewerkt wat de prijs nog wat meer de hoogte in jaagt, maar het is wel de ultieme keuze als je binnen en buiten echt in elkaar wilt laten overlopen. Die dorpel moet op exact de juiste hoogte in de betonplaat zitten, wil je het raam nog op een perfecte manier kunnen plaatsen. In dit geval werden ze gemaakt en geplaatst door De Paepe, een firma waar we graag mee samenwerken. Ze komen alles nog eens

door een glazen deur de sauna in. Geen gestandaardiseerde cabine voor dit koppel, ook de sauna is maatwerk. Hij werd gemaakt door Sauna Abisco. Hoewel Felke in het verleden ook wel eens zelf een sauna maakte, kiezen ze steeds meer voor specialisatie. “We focussen ons op datgene waar we het sterkst in zijn en dat is het maken van prefab constructies, we doen op onze beurt graag beroep op andere specialisten voor andere aspecten. Bij het maken

klasse 2 is het een uitstekende keuze voor gevelafwerking. “Voor de afwerking met crepi werd er een cementgedragen plaat op het regelwerk bevestigd, dit zorgt ervoor dat de crepi goed hecht.” Daarmee zijn de wanden klaar voor de werf. “Omdat de wanden aan één kant nog open zijn, kunnen we ze gemakkelijk met een rupskraan opladen, transporteren en weer afladen. Op de werf worden de wanden mechanisch aan elkaar bevestigd en naar binnen toe verder afgewerkt. Tussen de stijlen werd minerale wol aangebracht. “Samen met een PUR dakisolatieplaat volstaat dit voor een bijgebouw. Het is voldoende om het vorstvrij te houden en het zelfs in putje winter nog snel te kunnen opwarmen en op temperatuur te houden. Dakisolatie is daarnaast ook heel belangrijk om

gen”, herinnert Benoit zich, “maar die kan je maar voor de helft openen en dat zou hier jammer zijn. Het koppel koos daarom voor aluminium vouwramen. Ze isoleren net zo goed als een schuifraam terwijl je ze toch helemaal kunt openen.” Er werden twee vouwramen geïnstalleerd die beiden van de hoek weg openplooiën zodat er een volledig open hoek ontstaat. “Ze vouwen naar buiten open. Je moet opletten bij hevige wind, maar bij een storm zou je ze niet openzetten dus dat weegt niet op tegen het esthetische voordeel van ze naar buiten te laten openen.” Het is een systeem met een stevig prijskaartje. “Er kruipt meer aluminium in, je zit met afzonderlijke glaspanelen en aan het beslag worden hogere eisen gesteld. De montage en plaatsing zijn ook een stuk

nameten om zich ervan te verzekeren dat de plaatsing correct kan verlopen.” Er zijn nog aandachtspunten bij de plaatsing van een dergelijk systeem. Projectleider Maarten van De Paepe vult aan: “De structuur bovenaan moet voldoende zwaar en volledig zelfdragend zijn, als die ook maar een beetje doorbuigt en de profielen belast, gaan de vleugels vroeg of laat slepen.” Ondanks het prijskaartje is het een oplossing die in het high end gamma regelmatig gekozen wordt. Bij moderne gebouwen als deze vaak in aluminium, en in een meer rustiek bijgebouw kan het ook in hout.

Sauna op maat

Via een op maat gemaakte blokdeur in rubberwood kom je in de sanitaire ruimte terecht, en van daaruit wandel je

van een sauna is de houtkeuze cruciaal. Hemlock is een goede keuze omdat het ook in vochtige omgevingen maatvast blijft.” Dankzij het grote vaste raam – mét gehard glas zodat het niet barst door de hitte en grote temperatuurschommelingen – kan je ook vanuit de sauna genieten van een prachtig zicht op het zwembad en de rest van de tuin.

Tuinwerken: hype of blijver?

De pandemie heeft thuiswerken voor eens en voor altijd op de kaart gezet. Eén specifieke vorm krijgt steeds meer bijval: het tuinkantoor. Werken we binnenkort massaal vanuit onze tuin? En waar hou je best rekening mee als je de vraag krijgt om er eentje te bouwen?

Tekst: Wendy Thijs – Foto's: Microsoft, Wecube, Mywoodcab

Thuiswerken

The lucky few werkten al regelmatig van thuis uit voor het coronavirus ten tonele verscheen, maar heel wat werkgerevelden de boot toen nog af. Ze dachten dat hun werknemers alleen maar productief zouden zijn als ze voortdurend geobserveerd en gecontroleerd werden. Velen hebben hun mening intussen herzien; hun medewerkers bleken minder onbetrouwbaar dan ze dachten. Thuiswerken heeft voor- en nadelen. Voor taken die veel concentratie vragen en voor de behandeling van inhoudelijke dossiers bleek het ideaal. Die taken werden thuis zelfs sneller en beter uitgevoerd dan op kantoor. Hoewel de nood aan persoonlijke interactie van persoon tot persoon varieert, blijft regelmatig onder collega's zijn belangrijk voor het welzijn, de uitwisseling van kennis en de teamgeest. De virtuele tools die vandaag ingeburgerd zijn kunnen dit slechts deels opvangen. Altijd thuiswerken is dus geen goed idee, maar afwisselend op kantoor en elders werken is dat wel.

Hybride werken

Steelcase, de grootste fabrikant van kantoormeubilair in de VS, heeft sinds het uitbreken van de pandemie onderzocht hoe en waar mensen in de toekomst willen werken. Meer dan 32.000 mensen uit 10 landen namen deel aan het onderzoek. De uitkomst is duidelijk: in de toekomst zal er zowel op kantoor als op andere locaties gewerkt worden. Die andere locatie kan een co-werkplek zijn, een leuke koffiebier of de privacy van je eigen huis of tuin. Dat thuiswerken niet terug een randfenomeen wordt, blijkt ook al uit de nieuwe regeling die de fiscus en de sociale zekerheid uitwerken. Voortaan kan een werkgever een onbelaste onkostenvergoeding voor thuiswerk uitbetalen aan werkgevers die regelmatig thuiswerken (lees: minstens vijf dagen per maand). Een ergonomische bureaustoel, bureau-meubilair of een tweede scherm als extralegaal voordeel kan ook.

Tuinkantoren

Naast een betere concentratie biedt thuiswerk nog heel wat andere voordelen. Wie zich niet meer dagelijks naar zijn

werk moet verplaatsen, spaart heel wat tijd uit. Velen zien het als dé oplossing voor de fileproblematiek en het levert een mooie daling in CO2-uitstoot op. De filestress kan je met thuiswerken vermijden, maar heel wat mensen ondervonden al vrij snel dat thuiswerken zijn eigen vormen van stress met zich meebrengt. Wie aan de keukentafel werkt, ziet ook de rommel in de keuken en de afwas die dringend moet gebeuren. Omgekeerd is de verleiding groot om tijdens het koken nog snel wat mails te beantwoorden. En dan zijn er nog huisgenoten die je misschien voortdurend storen tijdens je werk. De grens tussen werk en privé vervaagt, en hoewel dat in het begin oplicht, is het op lange termijn nefast. Uiteraard zijn hier oplossingen voor te bedenken en een tuinkantoor is er daar eenje van. "Een tuinkantoor zorgt net als ieder ander kantoor voor een psychologische barrière tussen je werk en je privéleven. Je kunt een deur achter je dichttrekken en het werk letterlijk achter je laten", vertelt Kris Adriaenssens. Kris is een van de oprichters van wecube, dat zich specifiek toelegt op de ontwikkeling van modulaire tuinkantoren op maat.

De helende kracht van de natuur

Daarnaast is er nog het gegeven dat de natuur wonderen kan doen voor onze

mentale en fysieke gezondheid. De wetenschap ontdekt gaandeweg waarom dat zo is. "De natuur stimuleert de beloningsneuronen in je hersenen. Het schakelt de stressrespons uit, wat betekent dat je lagere cortisolniveaus hebt, een lagere hartslag en bloeddruk, en een verbeterde immuunrespons", schreef Harvard-arts Eva M. Selhub, coauteur van *Your Brain on Nature*. Blootstelling aan de natuur blijkt voor meer positieve gevoelens, creativiteit en focus te zorgen en het herstelt de geest van de mentale vermoeidheid van het werk. Daar hebben bedrijven uiteraard ook oren naar. Microsoft liet bijvoorbeeld een paar indrukwekkende boomhutten bouwen waarin medewerkers kunnen werken en vergaderen. Niets staat je in de weg om het voorbeeld te volgen, toch?

Stevig prijskaartje

Niets behalve een stevig prijskaartje en een hoop administratieve rompslomp, zo blijkt. "Het thema krijgt veel aandacht, maar vandaag loopt het nog niet zo'n vaart", vertelt Kris. "Het feit dat er vaak een meldings- of vergunningsplicht is, remt mensen af en het blijft een vrij grote investering. Je moet wel zeker van je stuk zijn." Om dat laatste op te vangen, zijn verplaatsbare constructies zoals die van wecube een goed idee. Heb je het kantoor niet meer nodig, dan kan het

© Mywoodcab

Er zijn nog heel wat aandachtspunten:

- Zorg voor voldoende stopcontacten en plaats ze doordacht. Niets zo vervelend als net niet met je oplader bij het stopcontact kunnen, of je gsm niet kunnen beantwoorden omdat je hem aan de andere kant van de ruimte moet opladen.
- Voorzie een internetaansluiting of een wifi-versterker.
- Voorzie voldoende lichtpunten en hou er rekening mee dat het bureau voldoende verlicht moet kunnen worden.

Zo maak je het verschil

Het hoeft natuurlijk niet te stoppen bij een constructie die alles in zich heeft om er op een efficiënte en comfortabele manier in te werken, als vakman heb je alles in huis om ook het interieur tot in de puntjes te verzorgen. Waarom zou je bijvoorbeeld geen bureaublad op maat en op de juiste hoogte – integreren in het tuinkantoor? Nog beter: zorg ervoor dat er ook stand gewerkt kan worden. Zitten wordt wel eens het nieuwe roken genoemd, en steeds meer mensen beseffen dat een zittende levensstijl allerhande kwaaltjes in de hand werkt. Een standing desk boost de creativiteit en productiviteit, zorgt voor een betere doorbloeding en minder rugpijn. Een juiste hoogte is cruciaal: het werkblad komt op ellebooghoogte, waarbij je ellebogen een hoek van 90° vormen met de vloer. Voor een persoon die 1,8 m groot is, moet het bureau bijvoorbeeld ongeveer 111 cm hoog zijn. Voorzie op de juiste plekken een kabeldoorvoer. Opladers, hoofdtelefoons, schermen, kabels en printers op een zo esthetisch mogelijke manier integreren, is een uitdaging, maar daarmee til je het interieur wel naar een hoger niveau. Een rustige werkplek doet wonderen voor de geest. Met de juiste legplanken tegen de muur of een bijuutheek op maat maak je het geheel helemaal af.

elders nog een tweede leven krijgen. Op die manier past het tuinkantoor meteen mooi in een circulaire economie. Als zelfstandige kan je er eentje leasen en een werkgever zou het als extra legaal voordeel kunnen aanbieden, in de plaats van een wagen bijvoorbeeld. Er zit dus zeker toekomstmuziek in, maar we zullen er niet van vandaag op morgen met z'n allen eentje in huis halen.

Aandachtspunten

Hoe pak je de bouw van zo'n tuinkantoor nu best aan? Eerst en vooral kies je een geschikte constructiemethode. Wecube experimenteerde bijvoorbeeld al met sandwichpanelen, houtskeletbouw en CLT panelen. Er is niet één juiste werkwijze, het is een kwestie van vinden wat voor jou het beste werkt. Hou voor het ontwerp rekening met het soort job dat de thuiswerker nu uitoefent en bevrraag zijn of haar toekomstperspectief. Wie mensen moet ontvangen of veel materiaal nodig heeft bij de uitoefening van zijn job heeft een grotere ruimte nodig. Voldoende daglicht is een must, zorg dus voor voldoende ramen, maar vermijd dat het licht rechtstreeks op het computerscherm valt. Last but not least: streef naar het comfortniveau van een woning. Een tuinkantoor zal veel frequenter en intensiever gebruikt worden dan een bijgebouw waarin je ontspanning zoekt. Het moet voldoende geïsoleerd en eventueel zelfs zijn en je moet het eenvoudig kunnen verwarmen.

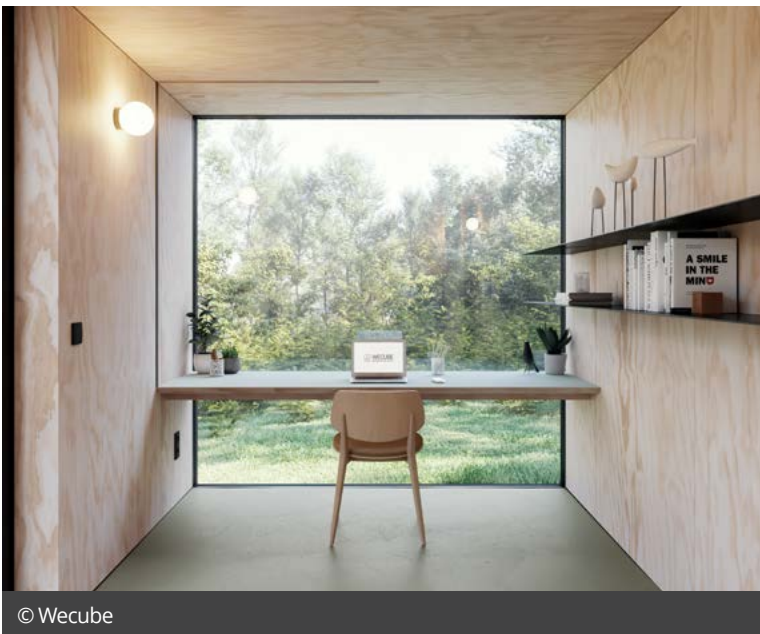
Mywoodcab

Ook Mywoodcab legt zich toe op buitenruimtes waarin je gefocust kunt werken, en biedt modulaire constructies uit Europees hout aan. Het ontwerp kwam tot stand in een Zwitsers atelier waar architecten, schrijnwerkers, timmermannen, industriële ontwerpers en ingenieurs samenwerken om tot een zo goed mogelijk resultaat te komen. Een woodcab wordt eveneens in het atelier geprefabriceerd en in zijn geheel geleverd in België, Zwitserland of Frankrijk. De constructie is flexibel; ze kan in zijn geheel verplaatst worden en er kunnen op elk moment modules toegevoegd worden als de omstandigheden daarom vragen. Geperforeerde houten panelen zorgen voor een goede akoestiek en een flexibele inrichting. Een bureau kan bijvoorbeeld heel snel tot een bank worden omgevormd. Er zijn vier types wanden beschikbaar. Er is een grote glaswand van 2,2 x 2,2 meter en verder drie wanddelen van 1,1 x 2,2 meter; eentje volledig uit hout, een deur en een raam. Door deze naar believen te combineren ontstaat er telkens weer een uniek bijgebouw op maat.

Wecube: een home office op maat

Wecube legt zich exclusief toe op modulaire bijgebouwen. De oprichters hechten veel belang aan esthetiek, duurzaamheid en ecologie. Het hout is afkomstig uit Europese bossen en de productie gebeurt lokaal, op Belgische bodem. De constructie wordt in het atelier geprefabriceerd, in zijn geheel op de werf geleverd en op schroefpalen gemonteerd. Het geheel is circulair opgevat: een wecube is een flexibele oplossing die gemakkelijk verplaatst kan worden. De afmetingen variëren van 3 x 3 meter tot 3 x 8 meter.

© Wecube

Houten bijgebouwen op maat, kant-en-klaar geleverd

Leg je een tuin aan en wil je daar meteen ook een bijgebouw in plaatsen, dan kan je dat heel eenvoudig realiseren met de slimme kant-en-klare kits van Carpentier. Alle stijlen zijn mogelijk: van klassiek en landelijk tot modern en strak. Elk project is maatwerk en wordt uitgevoerd met oog voor detail, kwalitatieve materialen en een hoogwaardige afwerking.

Tekst en foto's: Carpentier

© Carpentier - Alle onderdelen zijn genummerd voor een snelle montage

Kant-en-klaar geleverd

Je ziet de vraag naar bijgebouwen stijgen, maar kunt de productie niet bijbenen? Je wilt bijgebouwen opnemen in je aanbod zonder fors te investeren in je productie-apparaat? Je beseft dat jouw tijd kostbaar is en je zoekt een partner die kan instaan voor de productie? In al die gevallen kan je beroep doen op Carpentier, zij kunnen voor jou elk mogelijk bijgebouw ontwerpen, realiseren en in een handige kant-en-klare kit leveren zodat jij het alleen nog maar hoeft te plaatsen. Met computergestuurde CNC-machines worden alle onderdelen heel precies bewerkt zodat ze later op de werf als lego in elkaar passen. Elk stuk wordt ook genummerd en dankzij de bijhorende gedetailleerde technische tekeningen en montage-instructies ben je zeker van een kwalitatief en feilloos resultaat.

Uniek maatwerk

Carpentier kiest resoluut voor hoogwaardige, duurzame en ecologische materialen en een perfecte afwerking. Dat maakt hen de ideale partner voor ruime en kwalitatieve bijgebouwen zoals poolhouses, carports, tuinkantoren, een aanbouw of overkapping. Ze kunnen zowel in een traditionele, landelijke stijl worden uitgevoerd als in een strak en modern design. Heidi Carpentier legt uit: "De klassieke bijgebouwen krijgen een traditionele eiken structuur, die vaak zichtbaar blijft. Met een authentiek eiken dakbeschot creëer je meteen de juiste sfeer. Bij een modern design kiezen we voor een constructie in naaldhout die

naar believen kan worden afgewerkt met gevel- wand- en plafondbekleding. De profielen zijn beschikbaar in diverse ecologische houtsoorten, zoals thermisch essen, thermisch naaldhout, thermisch bamboe, Accoya, eiken en barnwood. Afhankelijk van de gekozen houtsoort bieden we verschillende afwerkingsmogelijkheden aan. Zo kunnen we de profielen voorvergrijzen, branden, borstelen of oliën."

Van ontwerp tot realisatie

Carpentier kan je op verschillende manieren ondersteunen bij het ontwerp. Zo kan je bijvoorbeeld met de eindklant en eventuele andere betrokken partijen in de showroom terecht waar het team je met technisch en esthetisch advies bijstaat. Een team van technisch tekenaars staat paraat om het ontwerp technisch te ondersteunen. Als je op regelmatige basis bijgebouwen plaatst, is de door hen ontwikkelde app een aanrader. Op die manier kan je snel en eenvoudig een ontwerp uitwerken en de prijs ervan berekenen.

Vlotte en snelle montage

Een bijgebouw dat in de tekenapp ontworpen is, kan met een druk op de knop bij Carpentier in productie gaan. Het bijgebouw wordt in het atelier met zorg voor detail voorbereid, zodat het op de werf als een puzzel in elkaar past. Elk stuk is genummerd en de montage-instructies en technische tekeningen worden steeds meegeleverd. Ook de deuren, de ramen, het beslag en het

© Carpentier - De onderdelen passen als lego in elkaar

© Carpentier - De kwalitatieve constructie is bijzonder duurzaam

De Carpentier tekenapp

Carpentier ontwikkelde een handige iPad app waarmee je snel en vakkundig een bijgebouw kunt tekenen. Het is de snelste weg naar een offerte en een succesvolle verkoop, met de 3D-visualisatie breng je het bijgebouw immers meteen tot leven.

Voorkennis van ontwerpprogramma's is niet nodig. Na een korte opleiding door Carpentier kan je meteen met de app aan de slag om zowel een poolhouse, tuinkantoor, carport, tuinberging als aanbouw vorm te geven. Klik de gewenste afwerking aan om meteen een beeld te krijgen van het eindresultaat. De app houdt rekening met de zoninval en biedt zicht op het E-peil.

Met een druk op de knop stuur je het ontwerp door naar Carpentier die in een mum van tijd een offerte opmaakt. Gaat de klant akkoord dan heb je meteen een plan dat geschikt is voor het aanvragen van de bouwvergunning. Overtuigd van het gebruiksgemak? Vraag naar onze voorwaarden!

© Carpentier - De technisch tekenaars ondersteunen je bij het ontwerp

© Carpentier - De achtergevel kreeg een gevelbekleding in thermisch naaldhout

© Carpentier - De voorgevel en zijgevel zijn uitgevoerd in thermisch essen

© Carpentier - Shutters houden de felle zon tegen of beschermen tegen regen en wind

Terrasoverkapping met zijwand van houten shutters

In de zijwand van deze moderne terrasoverkapping zijn houten shutters met beweegbare verticale lamellen geïntegreerd. Deze shutters zijn vervaardigd van thermisch essen en manueel verstelbaar in verschillende vergrendelbare posities. Gesloten houden ze de hitte van de felle zon tegen of beschermen ze tegen onaangename weersinvloeden zoals regen en wind.

De gevelbekleding is opgetrokken in planchetten met tand en groef, die verticaal werden geplaatst. De voorgevel en zijgevel rechts is uitgevoerd in thermisch essen, terwijl voor de achtergevel en zijgevel links is geselecteerd voor een budgetvriendelijker alternatief, namelijk thermisch naaldhout. Aan de binnenkant is de terrasoverkapping volledig bekleed met witte volkernplaten.

“

Dankzij de meegeleverde technische plannen en montage-instructies is het plaatsen kinderspel voor de vakman

Heidi Carpentier
Zaakvoerder

montagemateriaal gaan in de bouwkit, die vervolgens netjes op de werf wordt afgeleverd.

Carpentier zorgt er bovendien voor dat de montage niet alleen vlot, maar ook snel kan verlopen. Dit dankzij slimme systemen die je een aanzienlijke tijdsbesparing opleveren. Zo kunnen de houten profielen voor de gevel-, wand- of plafondafwerking met het QuickClip® bevestigingssysteem uitgerust worden. De clips worden door Carpentier op een aluminium onderconstructie gemonteerd zodat jij de planken alleen nog moet vastklikken. De klant geniet van een onzichtbare, esthetische en naadloze bevestiging en jij kunt dubbel zo snel werken. Het is bovendien een circulaire oplossing. Raakt een houten profiel na verloop van tijd beschadigd dan kan elke individuele plank eenvoudig verwijderd en vervangen worden. Indien gewenst kan de volledige bekleding ook zonder schade gedemonteerd en elders weer opgebouwd worden, of na een opfrisbeurt teruggeplaatst worden.

De voordelen van het QuickClip® plaatsingssysteem op een rij:

- Aluminium onderconstructie met voorgemonteerde clips
- Onzichtbare bevestiging
- Snelle en efficiënte plaatsing: besparing van maar liefst 50% op de dure plaatsingskosten
- Splintervrij: montage zonder schroeven of nagels maakt boren overbodig
- Optimale ventilatie: de clips creëren een isolerende laag tussen de planken en het dragende frame
- Naadloos resultaat: automatische uitlijning van de planken
- Geen overtollig afval

carpentier
SMART WOOD FOR NICE PLACES

Carpentier
Abeeldreef 15
8760 Meulebeke
België

+32 51 48 89 61
info@carpentier.be
www.carpentier.be

De opbouw van een terras in natuursteen onder de loep

Het seizoen om een tuinterras aan te leggen of te renoveren is aangebroken.

Daarom volgen we onder een aangename lentezon samen met een ervaren vakman de plaatsing van een terras vanuit volle grond bij een woning in de Brugse rand.

Tekst & foto's: Peter Goegebeur

First things first: de opbouw van het terras bekijken

Een traditioneel tuinterras wordt meestal opgestart vanuit een uitgegraven kuip. De nodige diepte is zeer afhankelijk van de plaatselijke bodemsamenstelling. De duurzaamheid van een terras begint met de noodzakelijke stabiliteit van de onderliggende lagen. Het is dan ook steeds raadzaam om eerst en vooral te onderzoeken op welke grondlaag het terras zal moeten worden opgebouwd (zandgrond, klei, steengruis, enz.). Al evenzeer kunnen in de buurt groeiende bomen aanleiding geven tot schade op termijn (wortelgroei) en dient aandacht besteed te worden aan de mogelijkheid dat omliggende wortels vocht van onder het terras kunnen onttrekken die op termijn

ongewilde verzakkingen met scheurvorming tot gevolg kunnen hebben.

In grote trekken zien de opbouwlagen van een zonneterras er uit als volgt (van onder naar boven): een basis van grove steenslag, magere korrelbeton onder helling van ±2%, gewapende dekvloer onder helling 1,5%, en tot slot de tegels die meestal opgevoegd worden met cementgebonden, bij voorkeur enigszins waterafstotende, voegspecie.

Niettegenstaande men de nodige waterevacuatie heeft voorzien, baant hemelwater zich toch vaak een weg tussen twee aanliggende tegels via de poreuze voegen, tot waar de capillariteit van de onderliggende lagen een einde neemt. Vochttopstapelning leidt in de

winter dan onvermijdelijk tot zet- en duwspanningen, vooral bij vriesweer, en dampdrukspanningen in de zomer door opwarming van de zon. En dan houden we nog geen rekening met de krimp- en uitzettingsfenomenen van alle verschillende opbouwlagen door natuurlijke temperatuurverschillen (dag/nacht). Men dient dus steeds rekening te houden met mogelijke hygrothermische schokken, waarbij oog voor detail steeds heel belangrijk is (bvb. het correct plaatsen van bewegingsvoegen, voorzien van voldoende dikke randisolatie tegen alle vaste delen van het gebouw, enz.).

Geschikte terrastegel kiezen: best practices

Of de bouwheer kiest voor natuursteen of keramische tegels voor zijn of haar

terras, maakt in principe niet uit. Het is wel belangrijk dat de plaatser op de hoogte is van de gevoeligheden en best practices van elk type tegel, om het juiste advies te geven aan de bouwheer.

Bij het maken van de keuze voor natuursteen of keramiek is het eerste aandachtspunt altijd: de tegels moeten technisch gezien vorstvrij zijn.

Belangrijk voor keramische terrastegels is dat deze sowieso onder de groep Bla vallen, volgens de Normen NBN EN 14411 en ISO 13006. Hierin wordt beschreven dat een keramische tegel die de vorst-doelcoëfficiënt heeft ondergaan een waterabsorptiecoëfficiënt van maximum 0,5% mag hebben. De huidige generatie keramiektegels is immers nog dichter geperst met WA-waardes tot zelfs minder dan 0,03%, wat zeker de keuze van de plaatsingstechniek zal beïnvloeden.

De geschiktheid van natuursteentegels voor buitenbetegelingen kan men steeds terugvinden in de technische fiche, het paspoort van de steen zeg maar. Sommige natuursteentypes zijn immers helemaal niet geschikt voor exterieure plaatsingen, terwijl andere soorten daarentegen perfect gedijen.

Twee bijkomende tips voor het plaatsen van tegels op een terras: kies beter voor lichte kleuren en beperkte afmetingen. Men vermijdt dus best om buiten grootformaattegels te plaatsen. Waarom?

Kleinere formaten verminderen thermische uitzettingen en vermijden scheurvormingen en breuken op korte termijn.

Terrastegels hebben ook beter een betrekkelijk lichte kleur met een minimale veilige uitglijdeerstand, bij voorkeur R10 of R11. Het oppervlak van de tegel (de bovenstructuur) zal ook een impact hebben op het algemeen onderhoud. Hoe ruwer de toplaag van de tegel, hoe hardnekkiger ze te reinigen zijn.

Interessant project

Als we aankomen op de werf in Varsenare valt meteen een grote silo aan de voorkant van het gebouw op. Dit doet vermoeden dat het om een niet zo alledaags project zal gaan. En ons vermoeden wordt bevestigd als we aan de achterzijde van het gebouw komen.

Specialist Wim Verkinderen is er volop in de weer en legt ons alle belangrijke aspecten van zijn techniek uit. In eerste instantie heeft hij een bodemonderzoek uitgevoerd, om de totale diepte van de uitkoffering in te schatten. In dit project moet het terras opgebouwd worden op zandgrond. De ondergrond is de basis van elk tegelwerk en die moet altijd vast, stabiel en draagkrachtig zijn. Vandaar voorziet de tegelzetter van dienst eerst een drainerende fundering onderhelling met daarrond efficiënte waterafvoeren- de draineringsbuizen.

“Op de betonplateau, die onder de helling werd gegoten, plaatste ik een speciale drainagemat er los op”, legt Wim uit. Zo’n drainagemat is een betrouwbare en langdurig functionerende oppervlakte-drainage en is doorgaans opgebouwd uit een gesloten polyethyleenfolie met aan één kant noppen, waarop een filtervlies is aangebracht. “Bij de nieuwe variant die ik gebruikt heb, is er in plaats van een filtervlies een gaas met een maasbreedte van 2 x 2 mm aangebracht. De noppenzijde met filtervlies/gaas waarop de bekledingsconstructie komt, werkt over de volledige oppervlakte als een drainagelaag -in het vakjargon noemt men dit een “capillair passieve drainage”- met een uitzonderlijk hoge waterafvoercapaciteit. De dicht bij elkaar staande noppen, die de vorm hebben van stompe kegels, zijn bovendien bestand tegen zeer hoge drukbelastingen. De open ruimte tussen de noppenbaan en het filtervlies/gaas vormt een warmte- en contactgeluidsiserende luchtlag die de afdichting extra beschermt tegen schadelijke thermische belastingen. Hierdoor wordt een gelijkmatige en vlakke spreiding van de belasting boven de afdichting verkregen.”

Op deze drainagemat werd een 10-tal centimeter drainagemortel aangebracht. De op de werf aangemaakte dekvloermortel is onder meer geschikt voor het plaatsen van niet-verkleuringsgevoelige natuursteentegels, wat in dit geval van

toepassing was. Dit type waterdoorlatende dekvloermortel is een homogeen mengsel samengesteld uit zand (rivierzand 1,5/5,5 mm), bindmiddelen (Portlandcement) en verbeterde hulpstoffen en zal het ophopen van hemelwater waarbij volumevergroting kan plaatsvinden door bevroering, verhinderen. Bovendien haalt men bij de ‘gewone’ versie druksterktewaarden van meer dan 15N/mm², wat gigantisch is.

Extra eigenschappen van deze innovatieve dekvloersamenstelling zijn: het bevorderen van de afvoer van regenwater in de bodem in zijn natuurlijke omgeving, met name ± 1000 L/m²/uur het voorkomen van de vorming van ijsplekken ze is vorstbestendig ze helpt bij het opladen van het grondwater en bij de bestrijding van overlopende rioleringsnetwerken en overstromingsrisico’s

Wat denkt de plaatser ervan?

Een hele resam aan voordelen, maar hoe verwerkt het in de praktijk? Wim Verkinderen demonstreert en legt uit: “Het is een comfortabele manier om een terras te leggen. In dit geval moet ik een witsteen van 61 cm x 61 cm x 3 cm plaatsen. Ik maak mijn chapemortel aan uit de silo met een speciale pomp waardoor de samenstelling steeds constant is, kip hem vervolgens uit op de drainagemat, trek hem op niveau vlak en klop mijn tegel

– waarvan ik de legzijde met een S1-tegellijm heb ingestreken – er netjes langs de traditionele richtkoord in.”

Helaas duiken nog steeds regelmatig schadegevallen bij tuinterrassen op. De werkwijze van de hier beschreven opbouw zou meer garantie geven aan de eindverbruiker. Stagnerend water is immers vergif voor een terras en moet kost wat kost vermeden worden. En daar zorgde deze meester-tegelzetter voor door duurzame producten te gebruiken.

In dit project koos Wim Verkinderen ervoor om producten te gebruiken van Schlüter Systems.

PARTNER CONTENT ACO

Klimaatvriendelijk ontwerpen van de tuin. Hoe pak je dat aan?

Een gezellige terrasoverkapping, een uitbreiding van het terras, een gloednieuwe tuinkamer...: wie de tuin opsmukt met een extra stukje verharding, moet noodgedwongen ook een oplossing voorzien voor het hemelwater dat daarop valt. Vaak denkt men dan aan de regenwaterput of riolering, maar je kan ook opteren voor een infiltratiesysteem. Dat helpt om het grondwaterniveau op peil te houden en beschermt de tuin tegen lange periodes van droogte.

Tekst & foto's: ACO

Infiltration Line: toepassing terras

Waarom infiltreren?

Het is logisch dat bouwheren hun regenwater zoveel mogelijk naar een regenwaterput proberen af te leiden. Op die manier kan je het water hergebruiken, bijvoorbeeld om toiletten te spoelen of in periodes van droogte de tuin te sproeien. Echter, niet elk project laat dit toe. Bij renovaties en verbouwingen is het bijvoorbeeld niet altijd evident om een regenwaterput te plaatsen, of vergt de aansluiting van nieuwe dakoppervlakken en verhardingen op een bestaande put te grote werken. In dat geval biedt infiltratie een uitstekende en milieuvriendelijke oplossing. Het hemelwater wordt in dat geval gebufferd en geleidelijk aan weer aan de grond afgegeven. Dat houdt het grondwaterniveau op peil, zorgt voor irrigatie van de beplantingen, en maakt tuin en landschap dus beter bestand tegen lange periodes van droogte.

Laagdrempelig

De meeste gekende oplossing is het infiltratiekrat. Een uitstekend systeem, maar het heeft zijn beperkingen. Zo vergt het nog aardig wat graafwerk en moet je altijd voldoende afstand houden tot bomen en andere beplantingen. In een particuliere tuin met een beperkte oppervlakte is het helaas niet altijd eenvoudig om aan die voorwaarde te voldoen.

In zo’n situatie kan je opteren voor een systeem op basis van waterabsorberende rotswolblokken, zoals de Infiltration Line van ACO. Deze 100% natuurlijke oplossing – rotswol is een natuurlijk product met een zeer lage milieu-impact – werkt als een spons.

Verder kan de Gully infiltratieput soelaas bieden voor meer bescheiden projecten.

Deze infiltratieput is een eenvoudig en goedkoper alternatief als infiltratieoplossing voor kleinere oppervlaktes.

Naast de Infiltration Line heeft ACO nog andere infiltratieoplossingen, ontdek ze op www.aco.be

Gully Infiltration Line & Infiltratieput

Vakbeurs Openbare Ruimte

Op woensdag 5 en donderdag 6 oktober 2022 staat in de Jaarbeurs Utrecht alles in het teken van ontwerp, inrichting, onderhoud en beheer van openbare ruimte in Nederland. Inspirerende toekomstvisies, praktische handvatten en verdiepende expertise, dat en meer kan u verwachten tijdens het uitgebreide inhoudelijke programma.

Tekst: Sam Paret

Verhelderende lezingen

Zo vinden er over alle onderwerpen die u verder helpen in uw vakgebied verhelderende lezingen plaats, telkens in sessies van 30 minuten. Uiteraard komen thema's als klimaatadaptatie aan bod. Zo is er een lezing over hoe een gezonde bodem bijdraagt aan biodiversiteit en klimaatadaptatie. Hitte en droogte vragen dan weer om het oogsten van regenwater. Thomas Klomp & André Rodenburg van Samen Klimaatbestendig, hét netwerk voor en door professionele 'Klimaatwerkers' dat Nederland weerbaar wil maken tegen klimaatverandering, belichten droogte als klimaatvraagstuk en gaan in op praktische oplossingen.

Nieuwste ontwikkelingen

De Vakbeurs Openbare Ruimte zoomt uiteraard ook in op het laatste nieuws uit de sector en laat u en uw collega-professionals noviteiten ontdekken, van elkaar leren en brengt u op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen zoals inzake geavanceerde beeldinwinning. Voortaan is het mogelijk altijd een actueel beeld van de buitenruimte te hebben en bovendien is het economisch haalbaar. Verder kom je er alles te weten over de inzet van heet (rest-)water bij de bestrijding van onkruid op verhardingen, over omgevingspsychologie en gezondheid en over slimme openbare ruimte.

[openbareruimte.nl](https://www.openbaargroen.be/)

Gratis schaduwbomen voor graasweides

In 12 steden en gemeenten in de provincie West-Vlaanderen konden landbouwers gratis schaduwbomen aanvragen. Die moeten hun vee schaduw en verkoeling bieden. Met dit initiatief wil de provincie bovendien ook het landschap verfraaien en het klimaat een handje helpen.

Tekst: Sam Paret – Foto: Unsplash

Airkoe

In tijden van hitte en verdroging zijn bomen in de weide meer dan welkom voor het vee. Ze zorgen voor schaduw en verkoeling. Ze vormen als het ware de airconditioning in de graasweide. Dat weidebomen beeldig staan in het landschap en bovendien een opsteker zijn voor de natuur en het klimaat, is mooi meegenomen. Landbouwers uit Anzegem, Beernem, Koekelare, Kortemark, Lichtervelde, Lo-Reninge, Menen, Tielt, Torhout, Vleteren, Wielsbeke en Zwevegem konden begin dit jaar een aanvraag indienen.

Geschiede weidebomen

In totaal werden al 362 bomen aangevraagd. Die zullen binnenkort worden

aangeplant en zouden tegen volgende zomer al voor extra schaduw zorgen. Dit initiatief kadert in het pdpo-project 'Bomen plannen/beheren/planten' en wordt behalve door de provincie ook door Vlaanderen en Europa gesubsidieerd. Landschapsconsulenten van de regionale landschappen en stadlandschappen maakten een lijst op van 10 soorten geschikte weidebomen: winterlinde, gewone walnoot, tamme kastanje, canadapopulier – marilandica, canadapopulier – serotina, zwarte els, zomereik, zoete kers, haagbeuk en fladderiep. Vanwege het succes overweegt de provincie het initiatief volgend jaar te hernemen.

[west-vlaanderen.be/airkoe](https://www.vlaanderen.be/airkoe)

Nieuwe maatstaf voor biodiversiteit

De Vlaamse Confederatie Bouw (VCB) ontwikkelt een objectief beoordelingskader voor biodiversiteit bij bouwprojecten. Zo wil de VCB nagaan hoe de groenblauwe maatregelen die in een nieuw project worden voorzien, werkelijk zullen bijdragen tot het verbeteren van de biodiversiteit en de duurzaamheid.

Gidsland Verenigd Koninkrijk

Het gaat om een initiatief met de steun van de Vlaamse overheid om het draagvlak voor nieuwe bouwprojecten te verhogen en de vergunningsprocedure te optimaliseren. In het Verenigd Koninkrijk maken ze al langer gebruik van zo'n instrument en dat dit werkt konden het Departement Omgeving en het VCB vaststellen tijdens een recente studiereis waar ze voorbeeldprojecten bezochten.

Groenblauwpeil

Met de ontwikkeling van een nieuw beoordelingskader is de sector niet aan

zijn proefstuk toe. Vorig jaar lanceerden ze nog samen met Vlaro het groenblauwpeil die elke woningeigenaar wil helpen de biodiversiteit en waterrobuustheid van het perceel te verbeteren. Onlangs werd daar nog een rekenmodule aan toegevoegd om je ideale regenwaterput te weten te komen.

[groenblauwpeil.be](https://www.vcb-blog.be/l/op-weg-naar-maatstaf-voor-meer-biodiversiteit-bij-bouwprojecten/)

<https://www.vcb-blog.be/l/op-weg-naar-maatstaf-voor-meer-biodiversiteit-bij-bouwprojecten/>

1,2 miljoen euro steun voor strategische projecten

Vlaanderen investeert 1,2 miljoen euro in vier strategische projecten. Via concrete realisaties op het terrein zullen deze projecten, die door Het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid gecoördineerd worden, bijdragen tot een betere omgevingskwaliteit in Vlaanderen.

Projectcoördinatie

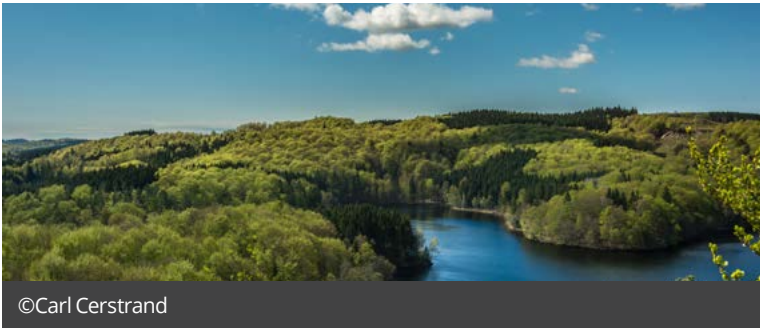
Met de strategische projecten wil Vlaanderen, voor het dertiende jaar op rij, de ambities van gebiedsgerichte en regionale samenwerkingen ondersteunen, en een impuls geven door een belangrijk deel van de kosten over te nemen. De subsidie is immers een bijdrage in de loon- en werkingskosten van een projectcoördinator. Het stelt de gebiedscoalities in staat om drie jaar lang een professionele projectcoördinatie op te zetten om vooruitgang en resultaten op terrein te boeken.

300.000 euro

Hiermee wordt een belangrijke doelstelling uit het Regeerakkoord 'geïntegreerde gebiedsontwikkeling als motor voor

ruimtelijke transformatie' voor een stuk gerealiseerd. Voor deze oproep werden zeven aanvragen ingediend die door een commissie van deskundigen werden beoordeeld. Vier strategische projecten, verspreid over Vlaanderen, zijn uiteindelijk geselecteerd. Het gaat om 'Hoederentiteit – Ringzone Antwerpen', 'Gedragen groenblauwe netwerken in de Woluwevallei', 'Open Ruimte in het Mechels Riviereneiland' en 'Opgewekt Pajottenland – Samen bouwen aan een klimaatbestendig en energiek landschap'. Zij ontvangen elk 300.000 euro voor de komende drie jaar.

<https://omgeving.vlaanderen.be/index.php/nl/12-miljoen-euro-steun-voor-strategische-projecten>

©Carl Cerstrand

Pool is Cool genomineerd voor Europese publieke ruimteprijs

FLOW, het pop-upzwembad aan het kanaal in Anderlecht van Jozef Wouters en de vzw Pool is Cool, is genomineerd voor de European Prize for Urban Public Space.

Tweejaarlijkse wedstrijd

De European Prize for Urban Public Space is een tweejaarlijkse wedstrijd die wordt georganiseerd met als doel het erkennen en bekendmaken van allerlei soorten werk gericht op het creëren, herstellen en verbeteren van openbare ruimtes in Europese steden. De prijzen worden in november uitgereikt.

Modulair systeem

FLOW introduceert een tijdelijke structuur die een rijke ontmoetingsplek

creëert om te genieten van de frisse lucht en het water. Als modulair systeem dat eenvoudig, economisch en door vele handen gemaakt kan worden, is het een mooi voorbeeld van hoe iedereen kan meewerken aan het creëren van een actieve en gezonde openbare ruimte.

<https://www.openbaargroen.be/nieuws/brussel-pool-coolflow-genomineerd-voor-europese-publieke-ruimteprijs>

Natuurlijk waterzuiveringssysteem voor Oud-Berchem

Infiltratiebekken ©AG Vespa

Oud-Berchem heeft bij hevige regenval vaak te kampen met wateroverlast. Met de aanleg van de waterzuiveringsinfrastructuur in Natuurpark Wolvenberg dat onderdeel is van Park Brialmont, willen stad en district dit probleem terugdringen.

Drie elementen

Wateroverlast in Oud-Berchem is een gekend probleem. Door het regenwater middels een natuurlijk waterzuiverings-systeem op te vangen in Natuurpark Wolvenberg, willen ze de omgeving helpen behoeden voor wateroverlast. Het zuiveringsconcept werd ontwikkeld in nauw overleg met Aquafin en studie-bureaus Sweco en CLUSTER en kent drie elementen: een ontvangstbuffer langs de Singel in de vorm van een langgerekte gracht, een grote filterbak opgevuld met grind en afgewerkt met keien en een infiltratiebekken, bestaande uit twee grote kommen met recreatieve functie, waar het water zachtjes in de grond zal infiltreren.

Afwatering

Dit ingenieuze systeem leidt vanaf nu regenwater afkomstig van de rijweg van de Singel en enkele straten langs de Uitbreidingsstraat in Berchem naar het park, om het daar te laten infiltreren. In totaal gaat het om de afwatering van 3,8 hectare verharding. Het komt officieel in gebruik wanneer de rioleringswerken aan de Uitbreidingsstraat zijn afgerond.

<https://pers.antwerpen.be/natuurpark-wolvenberg-helpt-wateroverlast-in-oud-berchem-tegengaan#>

Studiedag PCS

Op donderdag 22 september 2022 kan je om 14u de Studiedag van PCS 'Bodemverbeteraar en veenalternatieven in de sierteelt' bijwonen. Die vindt plaats op het Proefcentrum voor Sierteelt in Destelbergen. Deelname is gratis, maar je dient je wel in te schrijven via het online inschrijvingsformulier.

Sterk toenemende vraag

In de Vlaamse sierteeltsector is er een sterk toenemende vraag naar milieuvriendelijk geteelde, residuarme planten. Hiervoor zijn biocontrolemiddelen, bodemverbeterende middelen en veenvervangers op maat van de sierteler nodig, met voldoende relevante productinformatie.

Interactieve studiedag

Bij PCS streven ze naar het kweken van kwalitatieve sierplanten in container en vollegrond via een duurzaam beheerd substraat of een bodem waarin de biologie optimaal zijn werk kan doen. Welke lokaal beschikbare materialen goede kandidaten zijn in de zoektocht naar duurzame materialen, die rijk zijn aan

functionele gemeenschappen van micro-organismen, ontdek je op deze interactieve studiedag.

[pcsierteelt.be/agenda/](https://www.pcsierteelt.be/agenda/)

Gala

COMPLETE OPLOSSING

Mortels en voegmaterialen voor bestratingen

DRAINERENDE of NIET-DRAINERENDE systemen

PARTNER CONTENT ELIET

Gazon herstellen na droogte

Het is een open deur intrappen als we stellen dat heel veel gazon deze zomer zware droogteschade heeft opgelopen. Tuinaannemers zullen dan ook sterk worden bevraagd naar oplossingen om deze schade te herstellen.

De meest kost-efficiënte aanpak voor dit probleem bevat 3 stappen:

- 1 Reinig het gazon: het verdroogde gras is zo massaal aanwezig dat het verstikkend werkt en een snelle heropleving van het gazon zal tegenwerken. Daarom is het essentieel de grasmat van deze dode vacht te ontdoen. Verticuteren is hier de remedie. Gebruik een professionele verticuteermachine met een goed uitharkrendement zodat het aantal werkgangen kan worden beperkt om het overlevende gras zo minimaal mogelijk te belasten.
- 2 Na het opruimen van alle verdroogde gras wordt de ravage die de droogte heeft aangericht pas heel duidelijk. De kale plekken kan het overlevende gras onmogelijk dichtgroeien. Doorzaaien is hier aan de orde om dit te herstellen. Immers in het najaar zijn hiervoor de omstandigheden ideaal: de warme bodem en voldoende regen zijn de basis-ingredienten voor een snelle opkomst. Om het herstel te versnellen kies je bij voorkeur voor een zaadmengsel dat geselecteerd is voor doorzaaien (bvb. Advanta Renova). De doorzaaimachine zal de graszaadjes op diepte in de bodem inbrengen en het zaaibed mooi afdekken en aanrollen. Dit zorgt dat het zaad na enkele dagen reeds zal kiemen en dat het gazon binnen de twee weken weer groen kleurt. Zaai door als enkele dagen voldoende regen wordt voorspeld, zo vermijd je kostbare irrigatie.
- 3 Als de jonge grasgalmen een hoogte van ongeveer 7 cm hebben bereikt is het raadzaam een lichte dosis organische meststof toe te dienen. Kies voor traagwerkende meststof die de voedingsstoffen slechts geleidelijk vrij geeft. Zo wordt het grasgroei net voldoende aangewakkerd om nog voor de winter een stevig wortelstel te ontwikkelen. Zo leg je een stevig fundament voor een gezonde grasmat voor het volgend seizoen.

PARTNER CONTENT COMPO BENELUX

Doeltreffende oplossingen tegen onkruiden en mos

Onkruiden zijn een ware doorn in het oog van menig tuinliefhebber. Ze nestelen zich overal : in het gazon, in bloemperken, op paden en zelfs op de oprit. Het COMPO-assortiment biedt tal van doeltreffende en gebruiksvriendelijke oplossingen om deze onkruiden maar ook mossen tegen te gaan.

Herbistop

Het complete assortiment Herbistop Onkruidbestrijders op basis van pelargon-zuur maakt op doeltreffende manier komaf met onkruiden en mos tussen sierplanten en op paden.

Ook op verharde oppervlakken (vb. oprit-ten en terrassen) is dit product de ideale oplossing. Na bestrijding van onkruiden in bloemborders voorkomt een laag Herbistop Limit'Herb schors de ontkie-ming en groei van nieuwe onkruiden.

COMPO Progazon voor een diepgroen gazon in 3 dagen

Dankzij COMPO Progazon wordt een verzwakt, geel gazon in slechts drie dagen omgetoverd tot een prachtige, diepgroene grasmat. Stikstof zorgt voor een snelle en krachtige groei, kalium verstevigt de grassen en geeft ze meer weerstand kou en droogte en magnesium en ijzer zijn tot slot verantwoordelijk voor de diepgroene bladkleur. Daarnaast heeft het product een indirecte werking tegen onkruid en tegen mos.

COMPO Benelux
Venecolaan 56
B-9880 Aalter
België

+32(0)9 311 00 00
compo@compo.be
www.compo.be

COMPO Gazonmeststof Plus

Dankzij een regelmatig preventief gazon-onderhoud met COMPO Gazonmeststof Plus wordt onkruidgroei in het gazon vermeden. Deze fijnkorrelige organisch-minerale meststof bevat plantaardige elementen die op natuurlijke wijze de groei van onkruiden en mos afremmen. Voor 2023 worden extra verpakkingsgroottes aan het assortiment toegevoegd, nl. n doos van 3 kg en een promotieverpakking in zakvorm van 20 kg.

Verbeter uw gazon

Creëer zones via uw telefoon

Husqvarna introduceert de AIM-technologie, Automower® Intelligent Mapping. Met deze technologie kunt u zones creëren die u dan op maat kunt maaien. Misschien wilt u de biodiversiteit bevorderen en een deel van uw gazon een poosje niet maaien. Of wilt u de Automower® verschillende delen van de tuin op verschillende hoogtes laten maaien. Dat regelt u allemaal probleemloos in de Automower® Connect-app.

Bekijk op husqvarna.com/aim hoe uw gazon erop vooruitgaat met de AIM-technologie

AUTOMOWER® INTELLIGENT MAPPING (AIM)

A better garden starts with a better plant

Buddleja Chip® 'Blue Chip'

PROVEN WINNERS® planten zijn allen vernieuwend, worden uitgebreid getest op hun unieke eigenschappen en kwaliteit, en zijn met kwekersrecht en/of merkenrecht beschermd. Het **PROVEN WINNERS®** heester assortiment is zeer geschikt voor de aanleg vanwege eigenschappen zoals brede toepasbaarheid, gemak in onderhoud, droogte tolerantie, niet woekeren en compacte groeiwijze.

PROVEN WINNERS® heesters zijn o.a. verkrijgbaar bij Boomkwekerij Willy de Nolf te Waregem.

www.provenwinners.eu

PARTNER CONTENT TOMMY NAGTEGAAL, STIHL

Gaan we in de toekomst een up-to-date machinepark leasen?

Als het van STIHL afhangt, is dat zeker een mogelijkheid. Met hun Total Care Pro service willen ze elke groenprofessional laten genieten van hun nieuwste producten en innovaties. Dankzij dit unieke huurconcept wordt het ook voor elke starter toegankelijk. En met het herstellen en opnieuw aanbieden van oudere toestellen, willen ze de hele markt duurzaam en circulair maken.

Tekst: Sam Paret - Foto's: STIHL

Duurzaamheid

Maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen staat bij STIHL hoog op de agenda. Niet alleen proberen ze hun eigen productiesites zo energie-efficiënt mogelijk te maken, ook de producten zelf worden steeds duurzamer en met minder CO2-uitstoot geproduceerd. Tommy Nagtegaal (Key Accountmanager): "De ruggedragen bladblazer bijvoorbeeld bestaat nu al voor 90% uit gerecycleerde materialen en wij zijn continu bezig met onze producten en processen te verduurzamen. Daarnaast zitten we in de professionele tuin- en parksector in een vervangingsmarkt. Producten worden onderhouden door een dealer en na verloop van tijd worden die ingeruild. Enerzijds om het machinepark te vernieuwen, maar zeker ook met de opkomst van accumachines gebeurt het vaak in Nederland dat ze hun volledige machinepark inleveren."

Tweedehandsmarkt

Een STIHL product is geen wegwerpproduct. Hoewel de omslag naar accu voor veel ingeleverde machines zorgt, gaat het vaak nog om goed onderhouden machines waarvoor de klant een tegoed krijgt om te herinvesteren in zijn of haar machinepark. De ingeleverde toestellen worden hersteld en opnieuw aangeboden. Deze tweedehandsmachines zijn in Nederland al een succes. Niet alleen zit er voor de aankoper een prijsvoordeel in, het draagt ook bij aan een duurzame maatschappij waarbij niets verloren gaat.

STIHL Total Care Pro

Om nog een stap verder te gaan en bedrijven en groenprofessionals te ondersteunen hun duurzaamheidsdoelstellingen te halen, ontwikkelde STIHL een huurconcept waarbij ze graag optreden als partner. STIHL Total Care Pro is een full-service leasing formule die klanten direct toegang geeft tot de nieuwste technische en ergonomische ontwikkelingen van STIHL. Door deze service overstijgt STIHL haar rol als pure fabrikant. In samenwerking met uitvoerende STIHL dealers treden ze op als totale business partner. Ook in

De awardwinnende MSA 300 is de eerste professionele accukettingzaag op de markt

openbare aanbestedingen wordt de optie huur al opgenomen.

"Het idee is dat elke machine die je koopt, niet 24 op 7 gebruikt wordt en dat je dan veel tijd en geld verliest aan stilstand. Sommige machines heb je ook maar enkele maanden per jaar nodig. Dan is het misschien handig dat je die kan huren. Met STIHL Total Care Pro kan dat en die bieden we in verschillende formules aan. Van een snelle huur om pieken op te vangen tot een totale ontzorging voor meerdere jaren. Zo beschikt de klant niet enkel altijd en overal over de nieuwste machines, ze kunnen bovendien een beroep doen op het gespecialiseerde servicenetwerk van STIHL. Dat betekent dat de machines gebracht en opgehaald worden, dat jaarlijks onderhoud is voorzien en dat via het fleet management systeem waardevolle data ontvangen zoals het aantal draaiuren en of ze hun machinepark efficiënt gebruiken. Met gebruikerstrainingen bieden we ook daar een antwoord op. Zelfs een reservevloot is voorzien zodat de continuïteit van het werk gewaarborgd blijft. Enkel het dagelijks onderhoud zoals het slijpen en smeren van maai-, knip- en snijgarnituur moet de eindgebruiker zelf verzorgen."

Waardevolle feedback

Met deze formule beschikt de groenprofessional dus steeds over een up-to-date kwalitatief machinepark en kan hij moeiteloos de omslag van tweetakt naar accu

Herstel en onderhoud horen bij de STIHL-service

realiseren. Ook geniet hij van de nieuwste innovaties van STIHL. Omgekeerd hebben de dealers op die manier een digitale showroom in omloop. "En is het tijd voor een nieuwe machine voor de klant, dan krijgt het ingeleverde toestel een tweede leven. Op die manier werk je circulair. Bijkomend voordeel is dat nieuwe producten en concepten continu getest worden door groenprofessionals in het werkveld. De waardevolle feedback die zij ons geven, nemen wij mee in het ontwikkelingsproces van nieuwe producten zoals de awardwinnende STIHL MSA300, de eerste echte professionele accukettingzaag. Met een vermogen van 3KW en een kettingsnelheid van 30 meter per seconde kan je er ook bomen mee vellen. Dankzij de LED cockpit kan je bovendien de staat

van de machine aflezen op het display want ook de digitalisering en robotisering zal in de toekomst enkel nog toenemen."

STIHL

ANDREAS STIHL NV
Veurtstraat 117
2870 Puurs-Sint-Amands
België

02 89 10 277
info@stihl.be
www.stihl.be

Waarom accumachines steeds populairder worden

Steeds meer professionals kiezen voor accumachines. Van heggenschaar tot bosmaaier, van kettingzaag tot grasmaaier: de opmars van de accu is niet meer te stuiten. Die trend is ook een fabrikant als Makita niet ontgaan, sinds jaar en dag een vertrouwde partner voor de professionele gebruiker. Meer zelfs: in 2022 is Makita gestopt met de productie van benzine motoren en vormen de bewezen elektrische motoren de basis van het Makita gereedschap.

Tekst en foto's: Makita

Bezorgdheden ontkracht

Dat sommige vakmannen nog wat sceptisch zijn over accutoepassingen, is begrijpelijk. Zijn dergelijke machines wel krachtig genoeg voor (zwaardere) professionele toepassingen? Volstaat de autonomie om gedurende een langere periode te werken? En zijn ze wel voldoende betrouwbaar?

Deze terechte bezorgdheden worden snel ontkracht als men accumachines in actie ziet. Ze bieden tal van voordelen die het werk van professionele vaklui heel wat comfortabeler, veiliger en gezonder maken. Wat zijn de belangrijkste troeven van een elektrische aandrijving?

De voordelen van accumachines

Accumachines combineren de mobiliteit van een machine met verbrandingsmotor met het gebruiksgemak en de betrouwbaarheid van een elektrische motor. Een accumachine biedt zijn of haar gebruiker bovendien aangename werkomstandigheden. In de eerste plaats door veel minder lawaaihinder, maar ook het ontbreken van uitlaatgassen, een makkelijke start en minder onderhoud zijn belangrijke troeven.

Wetende dat de wetgeving en normen omtrent veiligheid en gezondheid op het werk steeds strenger worden en dat er daarnaast een groeiend milieubewustzijn is, dan ligt het voor de hand dat het gebruik van elektrisch aangedreven machines een boost krijgt. Dat ziet het Makita-team overigens bevestigd bij gemeente- en groendiensten die een voortrekkersrol spelen op dit vlak en

steeds meer de omslag maken van benzinemodellen naar accumachines.

Lagere energiekost

Die switch is een slimme zet, want accumachines hebben vaak extra functionaliteiten die het comfort verhogen, zoals een automatische snelheidsregeling. Op vlak van veiligheid zijn er bijkomende functies zoals het versneld afremmen bij het uitschakelen of bij een terugslag.

In deze tijden van stijgende brandstofprijzen is het bovendien meer dan welkom dat een accumachine een bijzonder laag energieverbruik heeft. Zeker in vergelijking met alkylaatbenzine – die vaak gebruikt wordt om de schadelijke uitstoot van tweetakt benzinemotoren te beperken – is de kostenbesparing niet onbelangrijk.

Groeiend assortiment accumachines

Heggenscharen met accu zijn al langer populair bij vaklui. Deze apparaten vergen immers relatief weinig vermogen en bieden voldoende autonomie, ook bij zwaarder werk. Dankzij innovatieve technologieën neemt de efficiëntie en het maximale vermogen van accumachines snel toe. Hierdoor komen accu kettingzagen, hoogsnoeiers, bosmaaiers, bladblazers en grasmaaiers vandaag ook in beeld.

Technische grenzen verleggen

Bij Makita stelt men verder vast dat de technische lat voor accumachines steeds hoger gelegd wordt. Dankzij de geoptimaliseerde 40Vmax accutechnologie, BL-motor en een geforceerde koeling kunnen accumachines een vermogen leveren van meer dan 1 kW, en zelfs 2 kW voor de 2x 40Vmax versies. Die laatste versie kun je qua kracht vergelijken met een 40 cc tweetaktmotor.

In de praktijk levert deze ontwikkeling knappe resultaten op. Een voorbeeld: de 2x 40Vmax bosmaaier UR012G levert een piekvermogen van 2,0 kW en is bovendien mechanisch versterkt, waardoor die moeiteloos zijn tanden zet in het zware werk, zoals het maaien van hoog, taai gras of het zagen van struikgewas en dunne bomen.

De Makita UC011G accu kettingzaag

De Makita UB001C accu bladblazer

De Makita UR012G accu bosmaaier

De Makita LM001C accu grasmaaier

Klaar voor nieuwe uitdagingen

Naast de vele voordelen van elektrisch aangedreven machines en apparaten zijn er ook enkele uitdagingen voor de accutechnologie. Een ervan is een zo groot mogelijke energiecapaciteit voor een zo laag mogelijk gewicht. Daarnaast is ook een korte laadtijd belangrijk, en dat is duidelijk een sterk punt van Makita. Door accu's af te wisselen, kan je als vakman in de meeste gevallen continu werken zonder te zware accu's te moeten gebruiken. Voor een nog grotere autonomie is een ruggedragen accupack een erg interessante uitbreiding. Het accupack PDC1200 bijvoorbeeld heeft een energiecapaciteit van 1206 Wh, wat ongeveer het 13-voudige is van de populaire 18V 5,0 Ah batterij (90 Wh). Bovendien blinkt de PDC1200 ook uit in flexibiliteit: het pack

Makita
Jan-Baptist Vinkstraat 2
3070 Kortenberg
België

www.makita.be

Green, dé vakbeurs voor de private en publieke groensector

Na 4 jaar vindt Green dit jaar eindelijk opnieuw plaats in Flanders Expo te Gent. U wordt warm onthaald op 25, 26 en 27 september door maar liefst 180 exposanten.

Tekst & Foto's: Green

Zowel privétuinen als publieke parken zijn de afgelopen 4 jaar nog belangrijker geworden. We hechten enorm veel waarde aan een tuin of park waarin we ons kunnen ontspannen, rusten of gewoonweg genieten.

Op Green vindt u een veelzijdig aanbod aan bomen & planten, meststoffen & substraten en tuinmachines & voertuigen. U vindt er ook een uitgebreid aanbod aan straat- en parkinrichting, zwembadsvijvers en zwembaden.

Kom binnen en wandel door de strafste innovaties op de beursvloer in het aangelegde wandelpad "The Green Idea". Beleef in het Green Demo Park live demo's van de allernieuwste tuinmachines, tools en gereedschappen. Ontdek de nieuwste machines, bomen & planten, producten en diensten. Maak kennis met de sector of breid uw netwerk uit.

Even pauze van de beursvloer? Ontdek ons gratis uitgebreide inhoudelijke programma:

- Ga langs bij de Green Speaker zone van AVBS – Groen Groeien. Woon er lezingen bij over de laatste

nieuwigheden rond tuinontwerp en -technieken.

- Vergroot uw kennis tijdens één van de seminars. Dit kan bij "Green Deal Natuurlijke Tuinen" of "Green Cities for a sustainable Europe".
- Volg het Tetra-Slotevent voor groendaken en -gevels en ga samen voor een kwalitatieve groene bouw.

Bezoekt u graag de beurs maar heeft u overdag geen tijd? Geen probleem, kom op maandagavond naar de exclusieve avondopening. Green is deze dag geopend tot 22u. Zo kan u in alle rust de beurs verkennen na uw werkuren. U wordt tijdens deze avondopening

bovendien getraakteerd op hapjes, drankjes, live muziek en de uitreiking van de 1.2.Tree Award. Dit is de ultieme bekroning van het mooiste boomproject in de private, publieke en semipublieke sector.

Op 27 september vindt gelijktijdig Open Spaces plaats. Dit is de vakbeurs voor de inrichting van open(bare) ruimte. Hier komen openbare besturen, attractieparken en verblijfsaccommodaties samen om hun open ruimte in te richten. Als u Green bezoekt op dinsdag, heeft u ook gratis toegang tot Open Spaces. Door de voorziene flow ontdekt u gemakkelijk alle exposanten op Open Spaces.

Green

Data
25 tot 27 september 2022

Gratis
Green is gratis te bezoeken, maar registratie is verplicht. Registreer u vandaag nog met uw persoonlijke code **BAAP1000** op www.green-expo.be

Openingsuren
Zondag 25 september:
9u30-18u
Maandag 26 september:
13u-22u
Dinsdag 27 september:
9u30-18u

Locatie
Flanders Expo Gent
Maaltekouter 1, 9051 Gent

Website
www.green-expo.be

Toekomstbomen? Of bomen met een toekomst? Je vindt ze in ons nieuwe Bomenboek

We kunnen er niet om heen, het klimaatpatroon is sterk wisselend. Langdurende periodes van hitte en droogte worden onderbroken door hevige regenbuien vaak met wind. De vaak keiharde bodem heeft geen tijd om het regenwater op te vangen. Dus zelfs als het zo hard regent krijgt de flora amper water.

Tekst en foto's: Udenhout

Brussel, Louizalaan-Krinkel-Duurzaamheid-vergroening

Veel bomen staan in verstedelijkt gebied. Omgeven door verhardingen en gebouwen die de warmte opslaan of reflecteren, staan de bomen in een oven. Het inrichten van een goede plantplaats is meer dan ooit een must, dit met een juist soortkeuze moet de investeringen op alle gebieden doen lonen. De juiste boom op de juiste plaats.

beschreven. Onze Tree finder helpt u de juiste keuzes te maken: de waarde voor vlinders en bijen, de droogteresistentie, overstromingstolerantie en winterhardheid zijn nieuwe zoekcriteria. Het nieuwe boek is beschikbaar in het Nederlands, Frans en Engels.

We nemen wederom deel aan de 1.2.Tree Award. We hebben vier projecten ingediend, allemaal rond ontharden of watermanagement.

- Zoals het project stadspark De Motten te Tongeren, waar de Jeker weer is opgelegd. Tegelijk is het stadspark omgetoverd tot een park waar natuur en water de boventoon voeren en waar ook ruimte is voor recreatie en sport.
- Het project in Brussel aan de Louizalaan paste in het plan van gemeente Brussel om te vergroenen en te ontharden. Nabij de tramhalte Legrand was voorheen

geen plek die uitnodigde om te verblijven. Sinds dit jaar wel. Er is een park met ruim 2.000 m2 extra groen, samen met 35 bomen, slingerende paden en zitgelegenheid.

- In het hartje van Mechelen is de tuin van het aartsbisdom paleis gerestaureerd. Meer groen, een verblijvende 'ha-ha' en een beheersplan transformeren de stiltetuin in een ware oase voor de bezoekers.
- Blauw-groene buffer bij het nieuwe bedrijventerrein De Pluim in Zwevegem. Het oppervlaktewater van het volledige terrein wordt opgevangen in een groot spaarbekken dat meteen dient als biotoop voor allerlei vogels. Samen met de ruim 600 inheemse bomen en de 4300 meter gemengde hagen is hier een aangename plek gecreëerd.

Mechelen, stiltetuin

Stadspark Motten Tongeren

Udenhout
Schoorstraat 23
5071 RA Udenhout
Nederland

☎ 013-5117500
✉ info@udenhout-trees.nl
🌐 www.udenhout-trees.nl

CREATIE & RENOVATIE

Tuinprofessionals kiezen **ELIET** voor
aanleg of renovatie van het gazon

ZAAIEN

Voor aanleg van een nieuw gazon of een volledige make-over van oud gazon, de ELIET Gazonzaai-combi GZC1000 verenigt alle bewerkingen van het nivelleren van het terrein, klaarleggen van het zaadbed, inzaaien, inwerken tot het aanwalsen, in één machine.

GZC1000

DOORZAAIEN

Een bestaand gazon verjongen of herstellen na droogteschade kan snel met de ELIET precisie doorzaaimachines DZC600 en DZC450. Met hun unieke zaadverdeelstelsel worden graszaadjes meteen op diepte in de bodem gebracht, aangewalst en afgedekt. Dit garandeert een snelle en maximale opkomst voor een verblijvend resultaat.

DZC450

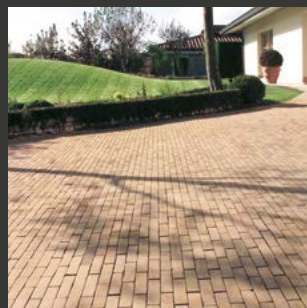
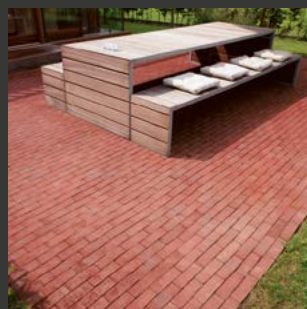
ELIET

Eliet Europe | +32 (0)56 77 70 88
info@eliet.eu | www.eliet.eu

**MACHINE
UITPROBEREN?**

Vraag een DEMO op
www.elietontour.eu

Het stijlvolle interieur voor buiten.

Wie de stijl en klasse van zijn woning wil vertalen naar de buitenomgeving, vindt in de kleiklinkers van Wienerberger een ideale partner. Ze zijn verrassend mooi en duurzaam en lenen zich perfect voor de aanleg van opritten, terrassen, tuinpaden...

ZEG NIET ZOMAAR KLINKER TEGEN EEN KLEIKLINKER!

Wienerberger nv, Kapel ter Bede 121, B-8500 Kortrijk
Tel. 056 24 96 38, info@wienerberger.be, www.wienerberger.be
Showrooms: Kortrijk 056 24 95 88, Londerzeel 052 31 10 10

Bezoek ons op Green,
stand nr. 1256

Wienerberger